K. B. Humanistisches Gymnasium

in

Bayreuth.

Programm
am Schlusse des Jahres 1900/1901.

Fragmentum indicis in

C. Iulii Solini

collectanea rerum memorabilium.

Conscripsit Ioannes Fredericus Lederer.

C — Continuus.

Bayreuth.
Druck von Lorenz Ellwanger, vorm. Th. Burger.
1901.

Cum ante hos quindecim menses viris doctissimis Thesauro linguae Latinae *conponendo conscribendo singularia verba et rariora, quibus littera A et B est prima, e C. Iulii Solini Collectaneis rerum memorabilium excerpta misissem, haud e re mihi visum est programmatis quod vocatur scholastici loco in Solini librum indicem, quo continentur vocabula a littera C incipientia, quotquot his plagulis conprehendi possunt, conponere et in lucem proferre, ut et illis praeclarissimis viris quasi alteram dem partem et aliis in litteris Latinis curiosis afferam perparvum tamquam exemplum Solinianae orationis.*

Codicum lectiones a Mommsenio mirum quam lucide conlatas voci, quae tractatur, placuit adferre adscriptis eis, quibus Mommsenius in secunda Sol. editione usus est, siglis et numeris. Rem ita sum aggressus, ut et effugerim lexici abundantiam et indicis vulgaris exilitatem evitaverim. Nomina *per significationes disposita enumerantur per casuum numerorum generum ordinem, quibus adduntur cum praepositionibus coniuncta omissis nominibus propriis, quae a Mommsenio in indice suo diligentissime sunt conscripta;* verba *per genera et tempora sunt collecta. Singuli loci obelo directo* † *typographum deficiente alio signo separantur. Graviter fero, quod propter libelli angustias similes aliorum scriptorum locos adnectere non possum.*

[ ] cancellis quadratis vocabula et additamentorum potiorum codicum classis secundae tertiaeque et rubricarum et versuum qui vocantur Solini Pontica conprehenduntur = [Mo. app. p. 217 sqq.].

Salm. = Claudii Salmasii Plinianae exercitationes. Traiecti ad Rhenum 1689.
Arch. = Archiv für lateinische Lexikographie.

C

C = centum: non stipata C urbibus (Creta). 11, 4. ↑ CL: Livia Augusti ad magnitudinem CL (*om.* N) librarum . . . crystallum dedicavit. 15, 31. *(centum reliquis locis plene scriptum.)* CC *v.* ducenti *etc.*

cacumen: ara est in cacumine (Olympi) Jovi dicata. 8, 6. ↑ in aris, quas cacumine (in cac. SAP) sustinet (Athos). 11, 33.

cadaver: ferunt quendam in haec alta . . . iecisse lineam, eam ut reciperaret dum merso brachio nisum adiuvat, cadaver manum factam. 5, 4. ↑ deiectum in Tiberim cadaver adnatans sustentare conatus (canis). 15, 10. ↑ [cadaver eius (basilisci) reticulo aureo suspensum ibidem locaverunt. 27, 53. Mo. app. p. 220, 3.] ↑ si quando cadavera necatorum fluctibus evehuntur. 1, 95. ↑ [(hyaena) cadaveribus vescens mortuorum. 27, 25. Mo. app. p. 222, 20.]

cado: a) *propr.:* glossopetra deficientibus lunis caelo cadit. 37, 19. ↑ est sane Athos sublimis adeo, ut altior aestimetur quam unde imbres cadunt (*sic* RCNH *et* LMGP^1, ut nubes superuadat SAP^2). 11, 33. ↑ mons Malleus, in quo umbrae hieme in septemtriones, aestate in austros cadunt (occidunt *H). 52, 13.

b) *transl.* = *necari:* (Cintaretus), qui in acie ceciderat. 45, 13.

caducus: (lacus) sane adeo liquidus est, ut ne caducas (nec aduncas RC^aNH) quidem vehat frondes. 30, 11. ↑ [qui (fructus) deinde caducus torretur fervido solo, vocamen trahit de colore. 52, 51. Mo. app. p. 221, 3.]

caecitas: si (fur raptum) perfidia abnuit, detegitur facinus caecitate. 4, 7. ↑ (ursae) egressae in diem liberum tantam patiuntur insolentiam lucis, ut putes obsitas caecitate. 26, 6.

caecus: specus, quem foraminis caeci (caeti A) profundo ad usque inferna aiunt patere. 43, 2. ↑ Alexandria insidioso accessu aditur, fallacibus vadis, caeco mari. 32, 43. ↑ (Nilus) cuniculis caecis (cesis R) absconditur. 32, 4.

caedes: numero caedium (caedi** L) honor crescit. 15, 15.

caedo: *de hominibus:* Scythotauri pro hostiis caedunt advenas. 15, 14. ↑ (Indi) proximos parentesque, priusquam annis aut aegritudine in maciem eant, velut hostias caedunt. 52, 22. ↑ huius (Caes.) ductibus undecies centena XC et II milia caesa hostium. 1, 106.

de bestiis: ne qua hostia Parilibus caederetur. 1, 19. ↑ hostiis prius caesis. 30, 31. ↑ [hostiis prius caesis. 33, 10. Mo. app. p. 220, 19.]

de rebus: Borion promunturium, quod aquilone caeditur (cred— LMG), Graeci advenae sic vocaverunt. 27, 7. ↑ repullulant caesae cupressi. 11, 12. ↑ (hippopotamus) harundines recens caesas (quassas H) petit. 32, 31.

caelestis: ubi ad statum modum caelestis pervenit disciplina. 32, 37. ↑ (iris lap.) radiis icta solis rutilo aëris repercussu caelestis arcus ex sese iacit speciem. 33, 20. ↑ Beli ibi Jovis templum, quem inventorem caelestis disciplinae tradidit etiam ipsa religio. 56, 3. ↑ fontem . . . siderum motibus excitari extractumque radiis candentibus caelesti igne suspendi. 32, 11. ↑ (fons), cuius aquae caelesti (a caelesti RCNSA, et caelesti LMGP^2, caelestium P^1) vertigine mutant qualitatem. 29, 3. ↑ Himeraeum caelestes mutant plagae. 5, 17.

caelum: a) = *οὐρανός:* ut summa eius (Olympi) caelum accolae vocent. 8, 5. ↑ (saxa), quibus oppugnandum impetitum caelum crediderunt. 9, 7. ↑ glossopetra deficientibus lunis caelo cadit. 37, 19. ↑ tristis sinus panditur, quem de caelo tactum testatur humus nigra. 35, 7. ↑ [de sideribus caeli (*om.* CAP) eius (Taprob.) Mo. app. rubr. p. 232, cap. 53 c.]

b) = *caeli status:* numquam ita caelum nubilum est, ut in sole Rhodos non sit. 11, 32. ↑ caeli temperiem. 2, 2. ↑ nonnulli (Cretam) etiam a temperie caeli Macaronneson appellatam prodiderunt. 11, 5. ↑ regio inclita caeli ac soli commodis. 48, 2. ↑ [de caeli (—lis N) clementia. Mo. app. rubr. p. 231. cap. 52 c.] ↑ hic (hyacinthus) est, qui sentit auras et cum caelo facit. 30, 33. ↑ homo Sardus opem plurimam de imbrido caelo habet. 4, 5. ↑ sola terrarum non novit vices temporum nec de caelo aliud accipit quam hiemem sempiternam. 15, 21. ↑ de caelo magna clementia. 16, 3. ↑ (margaritae) magis de caelo quam de mari partus habent. 53, 24.

c) = *caeli plaga:* hoc (promunturium Olisiponense) caelum terras maria distinguit: terris Hispaniae latus finit: caelum et maria hoc modo dividit, quod a circuitu eius incipiunt Oceanus Gallicus et frons septentrionalis, Oceano Atlantico et occasu terminatis. 23, 5. ↑ ut ad plagas caeli metentur exitus vel ingressus. 2, 48. ↑ illius caeli ales est pegasus. 30, 29. ↑ neque enim vivunt in altero quam in Aethiopico, hoc est suo caelo (solo A^1). 27, 60.

d) = *deus:* [quae (Venus) semine caeli | parturiente salo divini germinis aestu | . . . nasceris e pelago. Pont. 4. Mo. app. p. 234.]

caementicius: quos (sales) in modum cautium e montibus excitatos ad usum aedium caementiciis (co— H) nectunt struicibus. 28, 1.

caenosus: nisi caenosior liquor fuerit, ipsi (cameli) adsidua proculcatione limum excitant, ut turbidetur. 49, 11.

caenum: (hippopotamus) plagam . . . caeno oblinit 32, 31.

caerimonia: caerimoniarum arcana 1, 4. ↑ caerimoniis iam peractis. 32, 21. ↑ [litterae in cinere

scriptae ad usque alteram anni caerimoniam permanent. 8, 6. Mo. app. p. 218, 14.]

caeruleus: cauda, in qua roseis pennis caeruleus interscribitur nitor. 33, 11. ↑ Indis omnibus promissa caesaries, non sine fuco caerulei (c(a)eruli R C N L M P) aut crocei coloris. 52, 18. ↑ (Gangen) . . . vermibus abundare caeruleis nomine et colore. 52, 41. ↑ homines ... caeruleis oculis ac truci visu. 53, 11.

caerulus a) *adiect.:* pantherae . . ., minutis orbiculis superpictae, ita ut oculatis ex fulvo circulis vel caerula vel alba distinguatur tergi supellex. 17, 8. ↑ nitore caerulo (—leo R C N H S) hyacinthus invenitur. 30, 32.

b) *subst.:* eximii (berylli) interviriente glauci et caeruli temperamento quandam praeferunt puri maris gratiam. 52, 61 (64). ↑ et cyaneus e Scythia est, optimus si caerulo coruscabit. 15, 28. ↑ Agathyrsi . . . caerulo picti. 15, 3. ↑ (ceraunium) Germanicum splendet . . . caerulo (caelo L^1). 20, 15. ↑ fucatis in caerulum (sincerum N H) crinibus. 15, 3.

caesaries: Indis omnibus promissa caesaries. 52, 18.

caespes (1, 127: cespes): paterni cespitis terminos. 1, 127. ↑ fons... favillam etiam in caespitem solidat. 27, 45.

calamitas: (Fausta) portendens futurae calamitatis indicium (ind. fut. cal. R C N H S). 1, 51.

calamitosus: calamitosior an beatior fuerit (Augustus). 1, 48.

calamus: calamo praetexitur (Nigris). 30, 1. ↑ mittit India et calamos odoratos. 52, 52 (55). ↑ aliis concreta ora sunt modicoque tantum foramine calamis avenarum pastus hauriunt. 30, 13. ↑ [de calamo odorato. Mo. app. rubr. p. 231. cap. 52 x.]

calco: calcatis . . . turbinibus fortuitorum. 1, 73.

calculus: lynces, quarum urinas coire in duritiem pretiosi calculi fatentur. 2, 38. ↑ (tecolithos) solutus . . . et haustus pulsis calculis renium dolores ac vesicae levat. 37, 12. ↑ cum inter calculos, quibus ripae eius (Acheloi) micant, inveniatur galactites. 7, 4.

calefacio: (gagates) attritu calefactus adplicita detinet. 22, 11 (19). ↑ carnes pauxillulas edunt (ursae) . . . adpectoratas fovent, ut assiduo incubitu calefactae animalem trahant spiritum. 26, 5.

caleo: quis ergo non stupeat fontem, qui friget calore, calet (calescit S A P) frigore. 29, 4. ↑ Carystos aquas calentes habet. 11, 15. ↑ (androdamas lap.) animorum calentium mollit impetus. 33, 21.

calidus: si diu in sanguine hircino macerentur, non aliter quam si calido vel recenti, . . . aliquando cedunt atque in particulas dissiliunt (adamantes). 52, 56 (59). ↑ fontes calidi et salubres. 4, 6. ↑ fontes calidi opiparo exculti apparatu ad usus mortalium. 22, 10 (18).

caligo: a) *propr.:* radiis (solis) caliginem dissipantibus. 36, 3. ↑ damnata pars mundi et a rerum natura in nubem aeternae caliginis mersa. 15, 21.

b) *transl.:* tunc ergo primum cursus anni perspecta ratio, quae a rerum origine profunda caligine (prof. cal. *om.* R) tegebatur. 1, 34. ↑ aspectu

specula vitiant, ita ut . . . facies . . . obtunsi nitoris quadam caligine nubiletur. 1, 58. ↑ iam inde incipiet et capitis inquietudo et caligine (—nem A. 148) visus hebetabitur. 1, 62.

calleo: populum istum callere arte sagittaria. 8, 7.

callide: resupinati glebulas pedibus attollunt, quarum obtentu tam callide proteguntur, ut lateant deprehensi. 7, 32.

callidus: feminis (hyaen.) . . . ingenita est callidior astutia. 27, 24.

callis: per opaca callium (uallium H). 20, 3. ↑ serpentes propter semitas delitescunt, per quas elephanti assuetis callibus evagantur. 25, 11. ↑ [quare, diva, precor, quoniam tua munera parvo | ausus calle (calles (cales M) equo ruit hinc de A E M) sequor, vitreo de gurgite vultus | dextra prome pios. Pont. 17. Mo. app. p. 235.]

callitriches (*simiae*) 27, 60.

calor a) = *aestus:* (Aquae Sextiae), quarum calor (color H) olim acrior exhalatus per tempora evaporavit. 2, 54. ↑ Callirrhoe . . . fons calore (colore R C N* H) medico probatissimus. 35, 4. ↑ si . . . (myrrhiten lap.) attritu incites ad calorem (colorem N (?) H G, odorem R C). 37, 10. ↑ si . . . ad calorem (colorem H Q G) digitorum attritu excitata est (lychnites lap.). 52, 59 (62).

b) = *ardor solis:* (insulae), quibus admodum calor iugis est. 15, 31. ↑ (fructus piperis), quorum cutem rugosam et torridam calor (color G, calore H) fecerit, nomen trahunt de colore. 52, 51. ↑ sive quod suspensius sustollatur (oceanus) vi caloris (coloris H[a], caligoris S). 23, 18. ↑ (umor) constrictus vi caloris (calis N, callis R C, callium * H). 47, 1. ↑ quis ergo non stupeat fontem, qui friget calore, calet frigore? 29, 4. ↑ Indo flumini proximantes . . . ultra alios torrentur calore (colore A, torrentes habent calores (colorem R[l]) *codd. prim. class.*, calores *om. rel. Leid.*). 52, 14. ↑ maior pars insulae huius calore (colore N [H]) ambusta est. 53, 21. ↑ ne fucentur lapides solis calore (colore C G B). 53, 26. ↑ cum mundum a calore (colore H[a]) vesper temperet. 29, 3. ↑ ubi defendi se velint a calore. 52, 29. ↑ [invicta in utroque violentia nec calor frigore mitigatur nec frigus calore dissolvitur. 5, 11. (*om. codd. prim. class.*)]

c) = *febris:* confecta ex medullis ipsorum (cervorum) unguina sedant calores hominum languentium. 19, 16.

calx: inter calces et verticem. 1, 93. ↑ ab equo . . . calcibus morsuque est lancinatus. 45, 11.

camelinus: (camelopardalis) capite camelino. 30, 19.

camelopardalis: (fera) quam nabun vocant nos camelopardalim (camelopardalum H A: camelopardus *Isidorus*) dicimus. 30, 19. ↑ [de camelopardali (—lo H S A P, gam— M) Mo. app. rubr. p. 227, cap. 30 e.]

camelus: cameli (*Nom. plur.*) 27, 16. ↑ tauri etiam camelique inpune ibi fluitant. 35, 2. ↑ Bactri camelos fortissimos mittunt. 49, 9. (*cameli*) Arabici. (*cameli*) Bactriani. ibid. ↑ [de camelorum natura. Mo. app. rubr. p. 231, cap. 49 d.]

campus: campus Hennensis in floribus semper et omni vernus die. 5, 14. ↑ ut sepulcri locus nomina-

retur campus (—pos M) piorum. 5, 15. ↑ Marathon campus factus memorabilis opinione proelii cruentissimi. 7, 19. ↑ (Cilicia) plurima iacet campo (in c. S, *om.* R). 38, 2. ↑ Phlegraei campi. 2, 22. ↑ Thessaliae sunt Pharsalici campi. 8, 3. ↑ in Liguria ... lapidarios campos (—pas H[a]), quod ibi ... creduntur pluvisse saxa. 2, 6. ↑ Zmyrnaeos ... campos Hermus secat. 40, 15. ↑ Tanatus insula ... felix frumentariis campis. 22, 8 (10). ↑ si ... aucta aquarum pondera ... valentius se in campos (campo LMG) ruunt. 9, 7. ↑ si in campis nudis ac patentibus urgeantur (leones). 27, 19. ↑ Pythonos come est in Asia locus in campis patentibus. 40, 25.

canalis: Alexandria ... tribus ... tantum canalibus (milibus H) admittit navigantes. 32, 43. ↑ mare vadosum interiacet altitudinis non amplius senum passuum, certis autem canalibus depressum adeo, ut nullae umquam ancorae ad profundi illius fundamenta potuerint pervenire. 53, 5.

cancello: et manibus cancellatis et brachiis. 1, 75.

cancer (*sidus*): sole de cancri sidere faciente transitum. 22. 9 (11). ↑ sole scilicet in parte cancri vigesima constituto. 37, 2. ↑ cum per cancrum (campum P[1]) sol vehatur. 32, 12.

candens: fontem ... siderum motibus excitari extractumque radiis candentibus (cadentibus P[2]) caelesti igne suspendi. 32, 11. ↑ contentis oculis orbem candentissimi (candidissimi RC[1]LMQGP) sideris (*i. e. solis*) contuentur (gymnosophistae). 52, 25.

candico: si purum fuerit quod acceperint, candicant orbiculi. 53, 24. ↑ [candicant (dentes mari nantium) ... ad eburnam claritatem. 22, 5. Mo. app. p. 218, 26] *Part. candicans:* Scythae ... nominant montem ... Caucasum Croucasim, id est nivibus candicantem (candidantem GPQ). 49, 6. ↑ medietas (sardonychis gemmae) circuitur limite candicante (candidante LP). 33, 19. ↑ est et Veientana a loco dicta, cui nigricolor facies propria, quam ad gratiam varietatis limites albi intersecant notis candicantibus (candidantibus H). 2, 44.

candidus: color candidus. 2, 45. ↑ carnes pauxillulas edunt (ursae), quibus color candidus. 26, 5. ↑ colores duo sunt, quos fingere non valet (chamaeleon), rubrus et candidus. (—dos N) 40, 23. ↑ [tibi primum candidus (candidit A C, canduit E, *ut coni. Baehrens,* candit M) aether | astrigeram faciem nitido gemmavit Olympo. Pont. 10. Mo. app. p. 234.] ↑ (ceraunium) Germanicum candidum est. 20, 15. ↑ quicquid candidum est cydnum gentili lingua Syri dicunt. 38, 5. ↑ selenites (lap.) translucet fulgore candido melleoque. 37, 21. ↑ (Varro) affirmat in litore maris istius fontem esse, quem si oves biberint, mutent vellerum qualitatem et antea candidae amittant, quod fuerint usque ad haustum, ac furvo postmodum nigrescant colore. 33, 1. ↑ (ferularum) quae candidae (candidam 125[1], candidas 74[1]), aquas revomunt etiam potui accommodatas. 56, 15. ↑ nigras (ibidas) solum Pe-

lusium mittit, reliqua pars candidas (candida L[1]M). 32, 33. ↑ alterius (fluminis) haustu quaecumque vellerum fusca sint in candidum verti. 7, 27. ↑ *sup.:* cum aliis locis merula furva sit, circa Cyllenem candidissima est. 7, 12.

candor: quamquam . . . nec alterius quam naturae candor sit, quo reluceat (dracontia lapis). 30, 16. ↑ candor senecta disperit et grandescentibus conchis flavescit margarita. 53, 26. ↑ chalazias (lap.) grandinis et candorem (—re R) praefert et figuram. 37, 17. ↑ candore dentium intellegitur iuventa (elephantorum). 25, 3.

canesco: in (Minervae) aede perpetui ignes numquam canescunt (casiescunt S, cassescunt MP[2]) in favillas, sed ubi ignis tabuit, vertit in globos saxeos. 22, 10 (18).

caninus: Cynomolgos aiunt habere caninos rictus. 30, 8. ↑ Megasthenes per diversos Indiae montes esse scribit nationes capitibus caninis. 52, 27. ↑ sunt qui silvestres, hirti corpora, caninis dentibus. 52, 32.

canis: domini percussorem in coetu agnitum latratu canis prodidit. 15, 8. ↑ Jaso Lycio interfecto canis ipsius aspernatus cibum inedia obiit. 15, 8. ↑ Lysimachi regis canis flammae se iniecit accenso rogo domini. 15, 9. ↑ damnatum dominum canis . . . comitatus in carcerem. 15, 10. ↑ formicae ibi ad formam canis maximi. 30, 23. ↑ his (Psambaris) proximi summam regiae potestatis cani tradunt. 30, 5. ↑ cuius (clavae Herculis) olfactu refugerunt canes. 1, 11. ↑ si quid canes inde ederint, in rabiem efferabuntur. 1, 55. ↑ apud hos populos nati canes feris anteponuntur. 15, 6. ↑ hoc genus canes (*sic* CN, hoc genus canis LMG, hoc genere canes R, horum generum canes H, hoc genus canum SAP) crescunt ad formam amplissimam. 15, 7. ↑ dominos aequaliter omnes canes diligunt. 15, 8. ↑ Garamantum regem CC canes ab exilio reduxerunt. 15, 9. ↑ canes soli nomina sua recognoscunt. 15, 11. ↑ Aegyptii canes e Nilo numquam nisi currentes lambitant. 15, 12. ↑ acceptis canum latratibus. 19, 11. ↑ [de natura canum. Mo. app. rubr. p. 225 cap. 15 b.] neque muscis illo neque canibus ingressus est. 1, 11. ↑ Indi coitus tempore in saltibus religant canes feminas, ut cum his tigrides coeant. 15, 11. ↑ falsis . . . singultibus sollicitatos sic canes devorat (hyaena). 27, 24. ↑ ut assiduis aculeorum nimbis canes vulneret ingruentes (hystrix). 30, 28. ↑ canibus in bella ductis. 15, 9. ↑ Canaria repleta canibus forma eminentissimis. 56, 17. ↑ cum premuntur (leones) a canibus. 27, 18. ↑ haec sunt de canibus Albanis. 15, 8.

marinus canis: piscantium insidias timent conchae: unde est, ut aut inter scopulos aut inter marinos canes plurimum delitescant. 53, 27.

sidus: exortu canis. 2, 25. ↑ ortu canis. 33, 8. ↑ ante exortum canis aut protinus post exortum. 54, 9.

canities: Albani . . . albo crine nascuntur, canitiem habent auspicium capillorum. 15, 5. ↑ [(Aetna) apicis canitie (canicae M[a]) perpetua brumalem detinet faciem. 5, 10. (*om. codd. prim. class.*) Mo. app. p. 218, 8.]

canopos: lucet ibi canopos (canopus *Dic.* conopos G) sidus clarum et amplissimum. 53, 7.

cantus a) = *sonus vocis humanae:* (Orpheum) sive sacrorum sive cantuum secreta in Sperchivo promunturio agitasse tradunt. 10, 8 ↑ Essedonum mos est parentum funera prosequi cantibus (cant. pros. SAP). 15, 13.

b) = *sonus vocis bestiarum:* cantus gallinaceorum et rotarum timent (leones) strepitus. 27, 20.

c) = *sonus tibiarum:* audiuntur et cantus tibiarum. 24, 10. ↑ gaudent (delphines) cantibus (canticis R) tibiarum. 12, 6. ↑ quidam enim equorum cantibus tibiarum .... ad cursus provocantur. 45, 12. ↑ si insonent tibiae, exultabundus ad cantus (ad cantum *H, a cantu A) elevatur (fons). 5, 20.

canus: esse rursum gentem alteram, quae in iuventa cana sit. 52, 28. ↑ natos .. canos ilico fieri. 52, 28.

capacitas: (animal), quod rerum natura sensus iudicio et rationis capacitate (—ti S) praeposuit omnibus. 1, 53. ↑ tradunt ... in India fuisse quinque milia oppidorum praecipua capacitate. 52, 4. ↑ istis porro, quos uros dicimus, taurina cornua in tantum modum protenduntur, ut dempta ob insignem capacitatem inter regias mensas potuum gerula fiant. 20, 5.

capesso: a) = *capere:* (Aesculapii sacello) incubantes aegritudinum remedia capessunt de monitis somniorum. 7, 10. ↑ ab urbe Roma principium capessemus (—simus C) praef. 7. ↑ sagda (lap.) ... haud facilis repertu, ni ... ipsa se capessendam daret. 37, 8.

b) = *intellegere:* (sucinum) sucum esse arboris de nominis capessas (—sans H) qualitate. 20, 9. ↑ (hanc Arabiam) Eudaemonem non frustra cognominatam hinc capessas, quod praeter odores ... sola tus mittit. 33, 5.

capillamentum: a) = *coma plantarum:* hoc pingue haeret harundinum comis de assiduo volatubro, e quarum capillamentis legitur unguentum medicum. 5, 22.

b) = *vitia lapidum:* vitiosi eorum (smaragdorum) intrinsecus quasdam sordes habent, vel plumbo vel capillamentis (la— H) vel etiam sali similes. 15, 27. ↑ (berylli), qui crystallis similes capillamentis intercurrentibus obscurantur. 52, 63 (66).

capillus: cum capilli germinant. 1, 64. ↑ Albani ... albo crine nascuntur, canitiem habent auspicium capillorum. 15, 5.

capio: A. *propr.: vi dicionis suae facere:* a) *homines:* scytale (serpens) tanta praefulget tergi varietate, ut ... miraculo sui capiat stupentes. 27, 30. ↑ (M. Sergius) ab Hannibale bis captus refugit. 1, 105. ↑ haec gens interivit a Nassamonibus capta. 27, 42. ↑ (Tritanni filium) ita sprevisse hostem provocantem, ut inermi eum dextera et superaret et captum (captiuum RC[1]) digito uno in castra ... reportaret. 1, 76. ↑ in hanc (urbem Seleuciam) Orodes Romanos captos Crassiana clade deduxit. 48, 3. ↑ duas captas (raptas 81, cepit 25 A) (feminas). 56, 12.

b) *bestias:* pronius est marem capere (accipere H). 27, 24. ↑ has

simias) capere non est arduum. 27, 60. ↑ marinas . . . testudines capere gaudent. 53, 20. ↑ ita capitur (alce). 20, 7. ↑ ergo capiuntur (crocodili). 32, 27. ↑ cum capi (capite R) metuit (lupus). 2, 36. ↑ quasi statim capi possint (perdices). 7, 31. ↑ hinc evenit, ut difficulter capi possit (capissit G) (parandrus). 30, 26. ↑ interimi quidem potest (monoceros), capi non potest. 52, 40. ↑ illa (dux) si capta sit, etiam quae evaserint, in plagas revertuntur. 53, 27. ↑ ne captus prosit, ipse geminos suos devorat (fiber). 13, 2. ↑ (phoenix) captus . . . in comitio publicatus est. 33, 14. ↑ capto altero vel occiso uter superfuerit efferatur (serpens). 27, 34. ↑ (cervi) post annum centesimum capti. 19, 18. ↑ capti adsuescere manu nesciunt (visontes). 20, 4. ↑ (Indici tauri) tam inmiti feritate, ut capti animas proiciant furore. 52, 36. ↑ leontophonos vocari accipimus bestias modicas, quae captae (capite C^a) exuruntur. 27, 21. ↑ Azachaei captos venatibus elephantos devorant. 30, 4.

c) *res:* (Dentatus) spolia ex hoste tricies quater cepit. 1, 102. ↑ (pecunia), quae capta cum ipso erat. 53, 9.

d) *regiones vel urbes:* (Alexander) cepit Indiam. 9, 19. ↑ quamquam et Thebas, quod illa moenia saepius capta sint, negentur subire. 10, 18. ↑ Troia capta. 1, 2. ↑ inter exortum urbis et Troiam captam. 1, 28. ↑ post Troiam captam (quintam M). 27, 44. ↑ post Ilium captum. (—tam R). 1, 27. ↑ post Ilium captum. 15, 16. ↑ post Ilium captum. 40, 16. ↑ aestate ab Ilio capto (captio H^a) secunda. 2, 14.

vi non adhibita adipisci: a) *locum:* ut ad destinatum pergentes locum capiant, vehunt alites. 53, 7.

b) *potum vel cibum:* (leones) alternis diebus potum, alternis cibum capiunt. 27, 13. ↑ (hirundines) in aëre capiunt (cup— M) escas. 10, 19. ↑ (crocodili) hieme nullum cibum capiunt. 32, 28. ↑ illud maximum (omen), si de consulentis manu cibum capiat (Apis). 32, 19. ↑ quippe cum neque cibum capiat (accipiat G) neque potu alatur (chamaeleon). 40, 22.

= *recipere:* revocare exitus universos, cum in virginem transeat, penitusque intra ripas suas capere (cape G), cum libram sit ingressus. 32, 13.

B. *transl.* = a) *allicere:* cuius (corporis) spectandi cupidine L. Flaccum legatum, Metellum etiam ipsum inpendio captos (*compl. codd.* captus, *pauci* captum). 1, 91.

b) *laedi, impediri:* (fur) captus (captis M) oculis admissum fatetur. 4, 7. ↑ (Philippum) captum (capto G) oculo dextro. 9, 17.

capitalis: [ea propter capitale (*v. var. lect.* p. 16 *et* p. 217 sq.), si pars alterutra noceatur. 1, 62. Mo. app. p. 217.]

capra: (saxum) visentibus procul caprae simile creditur. 11, 2. ↑ Ager Creticus silvestrium caprarum copiosus est. 11, 11. ↑ velamenta caprarum pilis texta. 33, 3.

caprarius: Caranus . . . ubi caprarium (capreum N^2, campum A, crarium M^a) pecus resedisse adverterat, urbem condidit. 9, 12. ↑ cum a matre locatus esset ad caprarios pastus. 1, 97.

capsula: dens unus atque perpetuus, qui ut numquam retundatur, naturaliter capsularum modo clauditur. 27, 26.

captivitas: viginti mensibus, quibus captivitatis (captiuitatibus M) sortem perferebat. 1, 105. ↑ (elephanti) cum captivitate (in captiuitatem RC) venerint in manus hominum. 25, 7.

captivus: a) *masc.:* ne traderetur T. Quintio . . . captivusque (captiuus usque N, captiuumque S, et captiuus usque H) Romam veniret. 42, 3. ↑ cum multi captivorum (castiuorum S) aliquot leonibus obvii intacti repatriaverint. 27, 15.

b) *fem.:* Romen non captivam fuisse. 1, 3. ↑ suadente Rome nobilissima captivarum (captiuaram N, capitauarum S). 1, 2.

capto: *vehementer petere:* a) *bestias:* (boa) captat . . . greges bubulos 2, 33. ↑ a draconibus avidissime torrente captantur aestu (elephanti). 25, 13.

b) *res:* qui eligunt purissimum (crystallum) captant. 15, 30. ↑ (ursi) nec avidius aliud quam mella captant. 26, 7. ↑ (cameli) lutulentas aquas captant. 49, 11. ↑ (harenas aureas) custodiunt (formicae), ne quis auferat, captantesque (captatisque NSA) ad necem persequuntur. 30, 23.

c) *loca:* Pontum transiturae (grues) angustias captant. 10, 14.

captura: Pachyno multa thynnorum inest copia ac propterea semper captura larga. 5, 6.

capulus: [qui student cultui, dentibus mari nantium belvarum insigniunt ensium capulos. 22, 5. Mo. app. p. 218, 26.]

caput: *propr.: summa pars.* a) *hominum:* Blemyas credunt truncos nasci parte qua caput est. 31, 5. ↑ ante omnia effigiant modum capitis. praef. 7. ↑ iam inde incipiet . . . capitis (*om.* 46) inquietudo. 1, 62. ↑ capitis color genti (Albanorum) nomen dedit. 15, 5. ↑ praedivina somnia repraesentare dicitur (lap. Hammonis) subiectus capiti incubantium. 27, 46. ↑ mitrata capita (plurimis Arabum). 33, 16. ↑ capitum (mortuorum) . . . ossa auro incincta. 15, 13. ↑ Megasthenes per diversos Indiae montes esse scribit nationes capitibus caninis. 52, 27. ↑ pocula . . . de inimicorum capitibus moliuntur (Scythae). 15, 15.

b) *bestiarum:* invalidum ursis caput. 26, 7. ↑ (animal) bonacum . . ., cui taurinum caput. 40, 10. ↑ (Indicis tauris) hiatus omne quod caput. 52, 36. ↑ (psittaco) caput vero tam valens, ut . . . 52, 44. ↑ (basiliscus) alba quasi mitrula lineatus caput. 27, 51. ↑ (catoblepas) caput praegrave aegre ferens. 30, 22. ↑ tragopan . . . avis . . ., cornibus arietinis praeferens armatum caput. 30, 29. ↑ Bucephalus . . . taurinum caput armo inustum habebat. 45, 8. ↑ (camelopardalis) capite camelino. 30, 19. ↑ (parandrus) capite cervino. 30, 25. ↑ phoenix . . . capite honorato in conum plumis extantibus. 33, 11. ↑ leucocrota . . . capite melium. 52, 34. ↑ monoceros . . . capite cervino. 52, 39. ↑ subtiliora sunt capita feminis (serpentibus). 27, 34. ↑ lassorum capita clunibus per vices sustinent (cervi). 19, 12. ↑ somno sopitis (draconibus) capita desecant (e capitibus execant lapides SAP[1]).

30, 18. † pantherae absconditis capitibus, quae corporis reliqua sunt, spectanda praebent. 17, 9. † amphisbaena consurgit in caput geminum, quorum alterum loco suo est, alterum in ea parte qua cauda: quae causa efficit, ut capite utrimque secus nitibundo serpat tractibus circulatis. 27, 29. † firmitas in capite praecipua (leonibus). 27, 18.

c) *summa pars rerum:* Indici reges ... gemmas ... plerumque ex utroque capite insertis aureis umbilicis incendunt ad nitellam pinguiorem. 52, 64 (67).

d) *summa vel extrema pars locorum:* Atlas ... ultra nubila caput condit. 24, 8. † caput Maeoniae Sipylus excipit. (*cf. Salm. exercitat. I. p. 606.*) 40, 14. † in capite Baeticae ... insula a continenti septingentis pedibus separatur. 23, 12.

transl.: a) = *vita:* triginta ... rectores accipit (rex), ne in causis capitum solus iudicet. 53, 16.

b) = *nobilissima quaeque urbs:* (Tarraco) ... caput est provinciae Tarraconensis. 23, 8. † Garamanticae regionis caput Garama est. 29, 5. † Iudaeae caput fuit Hierusolyma. 35, 4. † Miletos Ioniae caput. 40, 12. † Chaldaeae gentis caput (apud N, *om.* G.) Babylonia est. 56, 1. † Babyloniam quondam Chaldaeorum caput (aput M) dividit (Euphrates). 37, 2. † a capite orbis, id est ab urbe Roma principium capessemus. praef. 7.

c) caput tollere = *oriri:* Araxes brevibus intervallis ab Euphratis ortu caput tollit. 15, 19. † (Tigris) in Armeniae regione caput tollit mire quam lucidum. 37, 5. † ex arce huiusce oppidi Maeander amnis caput tollit. 40, 8. † non erit omittendum, unde mediterranea maria caput tollant. 18, 1.

carbasum: Carystos ... habet ... carbasa etiam, quae inter ignes valent. 11, 15. † [in ea carbasum Mo. app. rubr. p. 224 cap. 11, 15 b].

carbunculus: Amantes ... commercium cum Trogodytis habent carbunculi gemmae. 28, 2.

carcer: damnatum dominum canis .... comitatus in carcerem 15, 10.

cardo: cum annorum ratio faciat cardinem veritati. 1, 16. † (apud Hyperboreos) mundi cardines esse credunt. 16, 3. † quicquid eius (Aethiopiae) est sub meridiano cardine. 30, 14.

careo: unguiculis caret partus. 1, 64. † Argaeus .... ne aestivo quidem torrente pruinis caret. 45, 4. † quaecumque in ea arbos nascitur, numquam caret foliis. 52, 49. † (Carmania), cuius pars non caret vitibus. 54, 10. † nonnullae (gentes) linguis carent. 30, 13. † sunt qui cervicibus carent. 52, 32.

carica: veneficium ... caricis (cicatricis LQGP) simile, hippomanes nominatum. 45, 17.

carina: (sagda lap.) carinis (carnis MS, carnes LG) ita tenaciter adcorporatur, ut ... 37, 8.

carmen: tibicines carmen (carnem G) cyclopium quasi de colludio concinuisse traduntur. 9, 17. † (Circen) carminum (—ne S) maleficiis varias imaginum facies mentientem. 2, 28. † qui sacris carminibus Herculem et Liberum celebrant. 7,

22. ↑ Media, cuius arbor inclaruit etiam carminibus Mantuanis. 46, 4.

carnulentus: Ligusticum mare frutices procreat, qui . . . fluxi sunt tactu prope carnulento (cor— R S). 2, 41. ↑ vestigia carnulenta. 49, 9.

caro: *propr.:* plurimos matutinis diebus cervinam carnem degustare solitos. 19, 17. ↑ genus hominum, qui non alia quam testudinis carne vivunt. 54, 11. ↑ (leontophoni) exuruntur, ut earum cineris aspergine carnes pollutae . . . leones necent. 27, 21. ↑ quamvis post longa ieiunia repertas aegre carnes mandere coeperint (lupi). 2, 37. ↑ (Hyrcani) aconito carnes inlinunt. 17, 10. ↑ (leones) carnes iusto amplius devoratas . . . insertis in ora unguibus sponte protrahunt. 27, 14. ↑ Agriophagi . . . solas pantherarum et leonum carnes edunt. 30, 6. ↑ mantichora . . . humanas carnes avidissime affectat. 52, 38. ↑ pecudum mixta (corpora parentum) carnibus (canibus S) dapes facere. 15, 13. ↑ homines isti carnibus vivunt serpentium. 31, 3. ↑ (Scaenitae) suillis carnibus prorsus abstinent. 33, 4. ↑ plurimis placet neque animal occidere neque vesci carnibus. 52, 21. ↑ corda primum ex universa formari carne. 1, 62. ↑ corpus paene sine carne. 40, 23.

transl. = *partus:* (ursae) carnes pauxillulas edunt. 26, 5.

cartilago: pisces . . . quibus ossa nulla sunt nec aliud quam cartilagines (cartilla— R C, cathila— G, cartala— N) tenerrimae. 15, 1.

carus: quo responso adeo Antonius mitigatus est, ut deinceps nihil se habere carius in substantia sua iactitaret. 1, 86.

caryota: palmeta caryotas (*v. var. lect.* Mo. p. 215.) feritantia. 56, 18.

cassus: ne . . . forte lignorum cassa (casam G) venti auferant. 2, 47. ↑ (lychnites) aut palearum cassa aut chartarum fila ad se rapit. 52, 59 (62).

castellum: Iudaeae terminus Massada castellum. 35, 12. ↑ nunc castellum est (Olympus). 39, 2. ↑ castelli . . . portam appellaverunt Saturniam. 1, 13. ↑ tractus hic procedit usque ad castellum, quod Magi obtinent. 55, 2.

castigo: volatus desidiam castigat voce (grus), quae cogit agmen. 10, 13. ↑ (Hyperborei) mortem accersunt et voluntario interitu castigant obeundi tarditatem. 16, 4. ↑ (cervi) teneros studio occulunt et absconditos inter profunda fruticum vel herbarum pedum verbere castigant ad latendum. 19, 10. ↑ velut propriam tarditatem voluntaria castigantes ruina (tigres). 17, 7.

castitas: navis a Phrygia gerula sacrorum, dum sequitur vittas castitatis (castatatis H[a], castigatis 46, castris castitatis 39[1], *om.* G *et compl. codd. min. mom.*), contulit Claudiae principatum pudicitiae. 1, 126. ↑ quod maximum insigne ducunt castitatis (feminae), praecipites in flammas eunt. 10, 3. ↑ adflicta disciplina castitatis. 30, 3. ↑ nullus admittitur, nisi quem castitatis fides et innocentiae meritum prosequatur. 35, 10.

castor: (fiber), quem alio vocabulo dicunt castorem (—am G). 13, 2.

castra: Aenean ... in agro Laurenti posuisse castra. 2, 14. ↑ artissima est (Italia) ad portum, quem Hannibalis castra dicunt. 2, 23. ↑ expugnatis ... eius (Darii) castris. 46, 1. ↑ ut ... captum digito uno in castra imperatoris sui reportaret. 1, 76.

castratio: inventum ... est, ut desiderium eis (fem. camelis) coitionis quadam castratione execaretur. 49, 12.

castro: (cornua) castratis (—us L, crastatis R, cast** atis C[1]) numquam crescunt. 19, 14.

casura: quae (arbor) prope casuram (*sic* RC[1]GSAP *Dic.*, casura C[2]HL, casurum N (?)) secatur. 20, 7.

casus: *propr.:* casus continuantium pruinarum. 15, 20. ↑ quos satias vitae tenet, ... de rupe nota praecipitem casum in maria destinant. 16, 5. ↑ scrupulorum sarcina pedes liberant (grues). ita nautae prodiderunt conpluti saepe ex illo casu imbre saxatili. 10, 15.

transl.: a) = *factum:* imago testis est aerea ad effigiem casus et veri operis expressa. 7, 6.

b) = *fortuna:* nihil tamen in homine aut metu aut casu aut morbo facilius intercipi. 1, 110. ↑ hominem te esse vel casibus disce nostris. 1, 112. ↑ Argivam classem vel Minervae ira vel ... sidus Arcturi gravibus adfecit casibus. 11, 25. ↑ Hermiona, quam in omnes casus sociam adsciverat (Orestes). 9, 4. ↑ a casibus hominum Myrtoum vel Hellespontum (dictum). 23, 16.

c) = *forte:* ubi quid casu respiciant. 2, 37. ↑ si quis casu (causa N) chamaeleontem devoraverit. 25, 10.

cataractes: demum ... a catacacte (cateracte LM *Leid.*, caracte C *Dic.* caractere [H]) ultimo tutus est (Nilus). 32, 7.

catena: cum viginti mensibus ... nullo momento sine conpedibus fuerit et catenis. 1, 105.

caterva: (aves) in aëre occursant catervis pestilentibus. 32, 33. ↑ fidens meatu (grus) praeit catervas. 10, 13. ↑ [salis aequoreas spirantis molle catervas. Pont. 2. Mo. app. p. 234.]

catervatim: (coturnices) coeunt catervatim (*sic* LMGAP, aceruatim RNHS, acerb— C). 11, 21. ↑ ex Aethiopia catervatim aves advolant. 40, 19. ↑ (aves) anno quinto in Aethiopia catervatim coire. ibid.

catoblepas: Juxta Nigrim fluvium catoblepas (—ba RC[2]NHSA, —plebas G, —plepas LM) nascitur modica atque iners bestia. 30, 22. ↑ [de catoblepa (—blefa LMG) Mo. app. rubr. p. 227 cap. 30 h.]

catochites: ager Corsicanus ... solus edit quem catochiten (*sic* RC*HS, catochien N, cathochiten A, KATOXEITEN LMGP) vocant lapidem. 3, 4. [de catochite (athochite P) lapide. Mo. app. rubr. p. 223 cap. 3 b.]

catulus: cum catulorum insistunt (tigres) raptoribus. 17, 6. ↑ (delphines) catulos (—us M) edunt. 12, 4. ↑ leaenae fetu primo catulos quinque edunt. 27, 17. ↑ (simiae) inmoderate fetus amant, adeo ut catulos facilius amittant, quos impendio diligunt. 27, 57.

cauda: animos leonum frons et cauda indicant. 27, 18. ↑ amphisbaena consurgit in caput geminum,

quorum alterum loco suo est, alterum in ea parte qua cauda. 27, 29. ↑ lata cauda. 27, 60. ↑ prolixa cauda eademque in vertiginem torta. 40, 21. ↑ caudae animalis huius (lupi) villus amatorius inest perexiguus. 2, 36. ↑ hippopotamus . . . cauda tortuosa. 32, 30. ↑ eale, alias ut equus, cauda (cada P[1]) elephanti. 52, 35. ↑ manticora . . . cauda velut scorpionis aculeo spiculata. 52, 37. ↑ monoceros . . . cauda suilla (claudis uillosis *Dic.*). 52, 39. ↑ cercopitheci caudas habent. 27, 58. ↑ in tricesimum annum vivunt (delphines), quod exploratum est in experimentum caudis amputatis. 12, 4. ↑ phoenix . . . postera parte purpureus absque cauda (extra caudam RCNH, praeter caudam *Dic.*). 33, 11. ↑ non in dentibus vim, sed in caudis habent (dracones). 30, 15.

caudex: lignum caudicis (balsami) attrectatum ferro sine mora moritur. 35, 5. ↑ ficus Aegyptia . . . poma non ramis tantum gestitans, sed et caudice. 32, 34.

causa: haec causa efficit, quod . . . 6, 3. ↑ ea causa est, ut . . . 15, 4. ↑ dimicationis praecipua causa est, quod . . . 25, 13. ↑ quae causa efficit, ut . . . 27, 29. ↑ causa nominis de effectu lapidis est. 27, 37. ↑ Romen non captivam fuisse, . . . sed Ascanio natam . . . appellationis istius causam fuisse. 1, 3. ↑ Catinensis tamen regio causam dedit facto. 5, 15. ↑ hanc enim sibi causam periculi inesse sentiunt (elephanti). 25, 4. ↑ haec profunda delphinas plurimos habent, in quibus causae miraculi multiformes. 12, 3. ↑ causas Granius tradit. 2, 40. ↑ causas (—am RCN*HA) nominum non uniformis dedit ratio. 23, 16. ↑ varias de excessibus eius (Nili) causas (—is 14[1]) dederunt. 32, 9. ↑ Scaenitae causas (—am H) nominis inde ducunt, quod tentoriis succedunt nec alias domus habent. 33, 3. ↑ apparet ista duo flumina . . . easdem incrementi causas habere. 37, 4. ↑ qua de causa. 1, 104. ↑ qua ex causa lychniten Graeci vocaverunt. 52, 58 (61). ↑ ex quibus (quibus ex SAP) causis meruerunt (canes) etiam annalibus tradi. 15, 6. ↑ dubitatur etiamnunc, quibus ex causis intumescat (Oceanus). 23, 19. ↑ Scioessa locus novem collium opacitate umbrosus et radiis solis ferme invius nec aliam ob causam memorabilis. 7, 5. ↑ visus, quos alterius gemmae fulgor retuderit, smaragdi recreant. nec aliam ob causam placuit, ut non sculperentur. 15, 24. ↑ ne traderetur (Hannibal) T. Quintio ob hanc causam in Bithyniam misso. 42, 3. ↑ quam ob causam (causas S). 11, 23. ↑ quam ob causam. 17, 9. ↑ quam ob causam. 19, 16.

abl.: causa = *gratia c. genet. subst.:* (pater), qui supplicii causa claustris poenalibus continebatur. 1, 124.

causa = *controversia:* Cato . . . causam . . . quadragies et quater dixit. 1, 113. ↑ apud gravissimos iudices suam quaeque de meritis agunt causam. 52, 32. ↑ triginta . . . rectores accipit (rex), ne in causis capitum solus iudicet. 53, 16.

cautes: (catochites) maior est ceteris, qui ad ornatum destinantur, nec tam gemma quam cautes. 3, 4. ↑ cetera salinarum metalla . . . funguntur cautium (cautio NS, cautici

A) ministerio. 5, 19. ↑ quos (sales) in modum cautium e montibus excitatos ad usum aedium caementiciis nectunt struicibus. 28, 1. ↑ cornu unicum et repandum, quod subinde attritum cautibus in mucronem excitat (rhin.) 30, 21.

cavamen: in latebrosis rupium cavaminibus (cacu— H), quae fluctuum confligiis tunc adesa sunt, reduviae conchyliorum resederunt. 9, 9.

caveo: Aegyptii canes e Nilo numquam nisi currentes lambitant, dum a crocodilis insidias cavent. 15, 12. ↑ quod caventes feminae in secessibus partus occulunt. 27, 27. ↑ ante omnia subolem cogitantibus sternutatio post coitus cavenda (—dae (?) 11, vitanda 58). 1, 62. ↑ quod cavendum erit clangor indicat. 10, 16. ↑ nec in pullis studium segnius ad cavendum. 7, 32.

caverna: (crateres), per quos eructatus erumpit vapor, praemisso prius fremitu, qui per aestuantes cavernarum latebras longo mugitu intra terrae viscera divolvitur (*cf. Sudhaus, Aetna p. 48*). 5, 9. ↑ (cervi) serpentem hauriunt et spiritu narium extrahunt de latebris cavernarum. 19, 15. ↑ mustelis . . . (basiliscus) vincitur, quas illic homines inferciunt cavernis, in quibus delitescit. 27, 53.

cavillatio: hic (in Sicilia) et cavillatio mimica in scaena stetit. 5, 13.

cavo: specus, qui montem inpositum mari a summo cavat (cauet H^a) vertice. 38, 7.

cavus: Ladas . . . ita supra cavum pulverem cursitavit, ut harenis pendentibus nulla indicia relinqueret vestigiorum. 1, 96. ↑ (simiae) exultant nova luna, tristes sunt cornuto et cavo sidere. 27, 57. ↑ [vos quoque, qui resono colitis cava (cana M) Tempea coetu. Pont. 22. Mo. app. p. 235.]

ce *additur:* mares generis huiusce (huius quos RCN, huius H), cum statum tempus venerem incitavit, saeviunt rabie libidinis. 19, 9. ↑ tanta ibi huiusce (huius SAP) venae copia est, ut . . . 28, 1. ↑ (strophilos avis) os beluae huiusce (croc.) paulatim scalpit. 32, 25. ↑ ex arce huiusce (huiusque H, iusce N) oppidi Maeander amnis caput tollit. 40, 8. ↑ in huiusce animalis (equi) genere aetas longior maribus. 45, 16. ↑ ab exordio huiusce plagae profundae nives. 50, 1. ↑ cum . . . in hosce fines permeavissent. 4, 1. ↑ quae fragmenta scalptoribus in usum insigniendae cuiusce (cuiuscumque SAP) modi gemmae expetuntur (*cf. Arch. 10. p. 386*). 52, 56 (59).

cedo: *transl.:* a) = *obtemperare:* Cn. Pompeius Magnus intraturus Posidonii domum, clarissimi tunc sapientiae professoris, percuti ex more a lictore fores vetuit, summissisque fascibus . . . sententia propria cessit ianuae litterarum. 1, 121.

b) = *vinci:* (Hispania) non cedit vitibus. 23, 2. ↑ (adamantes) incudibus dissipatis aliquando cedunt atque in particulas dissiliunt. 52, 56 (59). ↑ (Tirida oppidum) cessit (secessit RC^1) aevo. 10, 9.

c) = *mori:* ita editi minus prospere vivunt et de vita aevo brevi cedunt (*sic* $CN^1L^1SP^1$, broui c. M, breui re— RHL^2, pro— breui B^1, de— breui B^2, breuiori de— N^2AP^2). 1, 65.

ceffi v. cephi.

celeber: Acone portus, qui proventu malorum graminum usque eo celebris est, ut noxias herbas aconita illinc nominemus. 43, 1. ↑ Delphi Cephiso flumine, Castalio fonte, Parnasi iugis celebres (—bris HLGP, —bret R). 7, 3. ↑ lacus Sara . . . circumsaeptus urbibus plurimis et celebribus (celeribus P). 35, 3. ↑ densissima hic populorum frequentia . . ., e quibus celeberrimi sunt Massagetae et Essedones. 49, 7.

neutr.: Sardinia . . . in quo mari sita sit, quos incolarum auctores habeat, satis celebre est. 4, 1.

celebro: (Diomedeae aves) aedem sacram omni die celebrant studio eiusmodi. 2, 49. ↑ qui sacris carminibus Herculem et Liberum celebrant. 7, 22. ↑ in parte, quam Aroteres Scythae tenuerunt, celebrant quondam urbem Geraniam. 10, 11. ↑ Apis natalem Memphici celebrant iactu paterae aureae, quam proiciunt in Nili statum gurgitem. 32, 21. ↑ Olympum ab Homero non per audaciam celebratum docent, quae in eo visitantur. 8, 5.

celeritas: (Euthymenis filium) inmoderatis aegritudinum suppliciis conpensasse praecipitem incrementi celeritatem. 1, 92. ↑ quo inpensius controversi spiritus repugnaverint, eo excelsius sublimari in altitudinis vertices repercussam celeritatem (Nili). 32, 10. ↑ Oceanus, quem Graii sic nominant de celeritate. 23, 13.

celeriter: nullus celerius scripsit, nemo velocius legit (quam Caesar). 1, 107. ↑ (delphines) voces hominum aquilonis flatu celerius (—rus G, —riter R) hauriunt. 12, 6.

celo: ubi hyacinthus, ibi et chrysoprasus apparet: quem lapidem lux celat, produnt tenebrae. 30, 34.

celsus: Dodone Tmaro celsa est. 7, 3. ↑ (Alex.) cervice celsa. 9, 20.

cena: ut . . . matronae servis suis cenas ponerent. 1, 35.

cenchris: est et cenchris (chencris A, ceneris H) (serpens). 27, 33.

censeo: a) = *puto:* datum illi (androdamanti lap.) nomen ex eo censent (—set RCN), quod animorum calentium mollit impetus. 33 21.

b) = *existimo:* quod attinet ad titulum felicitatis, necdum repertus est, qui felix censeri iure debuerit. 1, 127.

c) = *constituo:* quamlibet proavus eius (Uticensis Catonis) saepissime censuisset Graecos urbe pellendos. 1, 122.

censor: aliquantisper tamen virtute veterum ab hac vitiorum inlecebra defensi sumus atque adeo in tempus censorum (*pro* t. c. censuram S, censura A, in censuram C[1]) P. Licinii Crassi et C. Iulii Caesaris. 46, 2.

censorius: M. Messala censorius (censorinus A). 1, 82.

censura a) *propr.:* phoenix . . . in comitio publicatus est. quod gestum, praeter censuram (*Salm. I. p. 391: nugatur, ut solet, noster.*), quae manet, actis etiam urbis continetur. 33, 14.

b) *transl.:* = *iudicium:* Sulpicia . . . censura omnium matronarum e centum probatissimis haud temere delecta est. 1, 126.

centeni: huius (Caes.) ductibus undecies centena XC et II milia caesa hostium. 1, 106. ↑ in solidum spatium circuitus universi vicies centena (uicies quadragies nouies (nouiesque LP) centena *codd.; cf.* Mo. adnot. crit. p. 37.) quadraginta novem sunt. 2, 23. ↑ verum Italiae longitudo . . . decies centena et viginti milia passuum colligit. 2, 23. ↑ (sinus) vicies et sexagies centena (sexies centum P^2, |XXV|, *id est* vicies et quinquies centena *Plinius*) milia circuitu patens. 54, 12. ↑ ab Indica prominentia ad Malichu insulam adfirmat (Juba) esse quindecies centena milia passuum. 56, 7. ↑ sic confici ad apertum mare decies octies centena et septuaginta quinque milia. 56, 7.

centesimus: (Homerus) . . . fuit . . . anno ante urbem conditam centesimo sexagesimo (et sex. LMGP). 40, 16. ↑ condita autem Alexandria est duodecima centesimaque olympiade (*om.* RCNH, *ins.* LMGSAP. *cf.* Mo. app. p. 220, 11). 32, 42. ↑ (cervi) post annum centesimum capti. 19, 18.

= *centuplex:* (ager Byzacenus) glebis ita praepinguis, ut iacta ibi semina cum incremento centesimae frugis renascantur. 27, 6.

centum: a) *sine alio numero:* (Apim) repertum centum antistites Memphim prosequuntur. 32, 18. ↑ altitudo, ubi (Ganges) vadosissimus est, mensuram centum pedum devorat. 52, 7. ↑ L. Domitius Ahenobarbus curulis aedilis ursos Numidicos centum et totidem Aethiopas venatores in circo Romano edidit. 26, 10. ↑ Talarus mons . . . circa radices nobilis centum (c. n. H) fontibus. 7, 1. ↑ non stipata C urbibus (Creta). 11, 4. ↑ (cameli) durant in annos centum. 49, 11. ↑ quibus inmatura mors est, in annos centum aevum trahunt. 53, 12. ↑ Sulpicia . . . censura omnium matronarum e centum probatissimis haud temere delecta est. 1, 126.

b) *cum aliis numeris:* inter quem (Homerum) et Hesiodum poetam . . . centum triginta octo anni interfuerunt. 40, 17. ↑ habita per reges conputatione, qui centum (quingentum G) quinquaginta tres tenuisse medium aevum deprehenduntur. 52, 5. ↑ Livia Augusti ad magnitudinem CL (*om.* N) librarum . . . crystallum dedicavit. 15, 31. ↑ latitudo (Italiae) . . ., ubi minimum centum triginta sex (milia passuum). 2, 23. ↑ (spatium) Carmaniae centum milia (passuum proditur). 54, 10. ↑ inde ad insulam Adanum (esse) centum quinquaginta milia. 56, 7. ↑ Lix (abest) a Gaditano freto centum duodecim milibus. 24, 11. ↑ interiectis centum et duobus annis. 27, 11. ↑ a Susis . . . Barbitae oppidum centum triginta quinque milibus passuum distat. 54, 14. ↑ (mare) in centum viginti milia passuum latitudinis diffundi. 22, 6 (8). ↑ Strabo . . ., quem superspexisse per centum triginta quinque milia passuum Varro significat. 1, 99. ↑ (harenosa solitudo), quae per centum et viginti milia passuum undiqueversum circumfusa est. 48, 2. *v. etiam litt. C.*

cephus: exhibita monstra sunt, cephos (ceffos RNHSAP, cefos C, caeffusa M, c(a)efusa LG: caepus, cephus *Plinii libri*) appellant. 30,

20. † [de ceffis (cesfis H) Mo. app. rubr. p. 227, cap. 30 f.]

cera: (lychnites lap.) quasi quodam animali morsu partem c e r a e (caereae G) retentat. 52, 60 (63).

ceras = κέρας: veniamus ad promunturium C e r a s Chryseon Byzantio oppido nobile. 10, 17. † Gorgades insulae . . . obversae sunt promunturio, quod vocamus Hesperu c e r a s (*codd.:* ceas, cas, steras, strias, terras, certis, ceron, curas: cerus *libri Isidori*). 56, 10.

cerastae: c e r a s t a e (serpentes) praeferunt quadrigemina cornicula. 27, 28.

ceraunium: (ceraunium) Germanicum candidum est. 20, 15. † huius c e r a u n i i (—ni LMG) color est e pyropo. 23, 9. † Lusitanum litus floret gemma c e r a u n i o plurimum. *ibid.* † c e r a u n i o r u m (cerauiornum G) porro genera diversa sunt, 20, 15. † [de c e r a u n i o (ceronio LM) albo. Mo. app. rubr. p. 226, cap. 20 i. de c e r a u n i o (ceraeunio S, cauuraunio H) rubente. *ibid.* cap. 23 b.]

cercopitheci: c e r c o p i t h e c i (*sic* RCN, —phitici S, circopithici LMGP, circopetici H, corcopithici A) caudas habent. 27, 58.

cerebrum: exciditur e c e r e b r i s draconum dracontia lapis. 30, 16.

cereus: (lapides) qui sunt facie c e r e a (c. f. A) abundantes, trivialiter negleguntur. 5, 27.

cerno: a) *absol.:* ubi periurium non est, c e r n i t clarius, 4, 7. † (Albani) nocte plus quam die c e r n u n t 15, 5. † (thynni) intrant dextero litore, laevo exeunt: hoc inde, accidere credunt, quod dexteris oculis acutius c e r n a n t quam sinistris. 12, 13.

b) *transit.:* c e r n u n t latus Sericum de montium suorum iugis. 53, 21. † brevi corporis circumactu . . . illinc nox hinc dies c e r n i t u r. 36, 3. † Callicrates formicas ex ebore sic scalpsit, ut portio earum a ceteris c e r n i (*sic* RCNHSA *cum Plinio,* se—LMBP) nequiverit. 1, 100.

cernuor: (tigres) notantur frequentissime . . . in litore irrita rabie c e r n u a r i (cerni R). 17, 7. † (equus) adeo sprevit lupatos, ut de industria c e r n u a t u s (ceruatus M[a]) ruina pariter et se et equitem adfligeret. 45, 13.

certamen: inter Catinam et Syracusas c e r t a m e n est de inlustrium fratrum memoria. 5, 15. † de gemma heliotropio inter Aethiopiam Africam Cyprum c e r t a m e n fuit, quaenam mitteret generis huius eminentissimam 27, 36. † sacrilegi c e r t a m i n i s factum et audaces in deum tibias testatur non procul vallis. 40, 8. † c e r t a m e n (—mur 129[1], *om.* 78) Olympicum . . . intermissum Ifitus Eleus instauravit. 1, 28. † regem Scytharum . . . singulari c e r t a m i n e interemptum, 45, 11. † relicto c e r t a m i n e. 45, 15. † victor ille (Milon) omnium c e r t a m i n u m obiit. 1, 77. † Syracusanus Lygdamus . . . primus e x Olympico c e r t a m i n e pancratii coronam reportavit. 1, 74. † (Bucephalus) Alexandrum e durissimis c e r t a m i n i b u s sospitem ope sua extulit. 45, 9. † i n c e r t a m i n e (cermine N, termine S) Siculo idem Arion victor scribitur. 7, 6. † Democritum . . . ostentatione scrupuli huius frequenter usum ad probandam occultam naturae potentiam in c e r t a m i-

nibus, quae contra magos habuit. 3, 5.

certe: a) *vi adfirmandi:* (hirundines) minime certe a diris avibus impetuntur 10, 19. ↑ (hyacinthus lap.) scalpturis certe minime adcommodatus. 30, 33. ↑ Fortunatas insulas certe (*om.* SAF *et multi codd. min. mom., nonnulli* cerat) contra laevam Mauretaniae accepimus iacere. 56, 14.

b) *vi restringendi:* qui lapide ictus fuerat accepimus oblitum litterarum, Messalam certe Corvinum post aegritudinem ... percussum proprii nominis oblivione. 1, 110. ↑ Cornelius Sulla dictus potius est quam fuit felix. solum certe beatum cortina Aglaum iudicavit. 1, 127.

certus: a) = *constitutus, definitus:* certus (—ta SAP) examini (concharum) dux est. 53, 27. ↑ [certum matrimonium nulli. 22, (17). Mo. app. p. 219, 29.] ↑ ille ut ductu certum iter dirigat. 2, 46. ↑ confines Mauretaniae certo tempore lucustas terrestres legunt. 30, 8. ↑ conchae sunt ..., quae certo anni tempore luxuriante conceptu sitiunt rorem velut maritum. 53, 23. ↑ [(rex) ad aequitatem certis (cunctis LMFG) legibus stringitur. 22, (14) Mo. app. p. 219, 10.] ↑ nonnulli adfirmant fontem (Nili) ... siderum motibus excitari extractumque radiis candentibus caelesti igne suspendi, non tamen sine certa legis (creta regi M) disciplina. 32, 11.

b) = *quidam:* (delphines) certum (—to SA) habent vocabulum, quo accepto vocantes secuntur. 12, 5. ↑ mare vadosum interiacet ... certis autem canalibus depressum adeo, ut nullae umquam ancorae ad profundi illius fundamenta potuerint pervenire. 53, 5. ↑ bos illi (Api) ostenditur femina in anno semel, et ipsa non absque certis insignibus (incertis signibus R, incertis insignibus CNH). 32, 20.

c) = *cui confidere potes:* (Caes.), ut statum certum praeteritus acciperet error, dies viginti unum et quadrantem simul intercalavit. 1, 45. ↑ Argivam classem vel Minervae ira vel, quod certior prodit memoria, sidus Arcturi gravibus adfecit casibus. 11, 25.

neutr.: quod si taetriorem spiritum forte traxerint, exanimari eos certum est. 52, 30. ↑ maximam virium substantiam nervos facere certissimum est. 1, 75.

cervarius: hi (lupi), quos cervarios dicimus. 2, 37.

cervinus: legimus plurimos matutinis diebus cervinam carnem degustare solitos sine febribus longaevos fuisse. 19, 17. ↑ (parandrus) capite cervino. 30, 25. ↑ monoceros ... capite cervino. 52, 39. ↑ cum bubali paene ad cervinam faciem in Africa procreentur. 20, 5.

cervix: (Alexander) cervice celsa. 9, 20. ↑ (lycaon) lupus est cervice (*sic* RCNMGSA, ceruicem LP, ceruae H) iubatus. 30, 24. ↑ armenta gentis istius obliquis cervicibus pabulantur. 29, 8. ↑ sunt qui cervicibus carent. 52, 32.

cervus: (leucocrota) asini feri magnitudine, cervi clunibus 52, 34. ↑ Ager Creticus ... cervo eget. 11, 11. ↑ cervi plurimi in hac terra. 19, 9. ↑ ad dinoscendam vivacitatem Alexander Magnus torques

plurimis cervis innexuit. 19, 18. ↑ igitur cervos (—uus N) persequemur. 19, 9. ↑ enormitas in serpentibus tanta est, ut cervos (cerus R[a] C[1]) et animantium alia ad parem molem tota hauriant. 52, 33. ↑ [de ceruis. Mo. app. rubr. p. 225, cap. 19, 9 a.]

cespes *v.* caespes.

cesso: per inmensum spatium saeculorum . . . aeterna gens est cessantibus puerperiis. 35, 11. ↑ quod tempus ferme solum repertum est, quo plurimum et arma cessaverint et ingenia floruerint. 1, 33.

ceteri: a) *cum substant. coniunct.:* ceteri (—ris H[a]) reges quibus locis habitaverunt (*sic*), dicemus. 1, 21. ↑ ora non quo ceterae beluae loco habent sed ferme in ventribus. 12, 4. ↑ cetera salinarum metalla . . . funguntur cautium ministerio. 5, 19. ↑ Seres . . . reliquorum mortalium coetus refugiunt, adeo ut ceterarum (cetarum G) gentium (*pro* c. g. ceterorum A) commercia abnuant. 50, 3. ↑ lingua lata multoque latior quam ceteris (aliis S A P) avibus. 52, 45.

b) *sine substant.:* qui praestant, quinos in pedes habent digitos, ceteri ternos. 52, 45. ↑ ceterae nota vivunt. 52, 32. ↑ cum et aurium clementia et optimarum artium studiis praestare te ceteris sentiam. praef. 1. ↑ Tagum ob harenas auriferas ceteris (—ri H, ceteris amnibus S A P) praetulerunt. 23, 6. ↑ apex (Atlantis) Perseo et Herculi pervius, ceteris inaccessus. 24, 12. ↑ Numidici ursi ceteris praestant rabie dumtaxat et villis profundioribus. 26, 3. ↑ sagda (lap.) apud Chaldaeos . . . habetur loco principe, ceteris propter gratiam magis complacet iucundissime virens. 37, 9. ↑ colores duo sunt, quos fingere non valet (chamaeleon), rubrus et candidus: ceteros (—rus N) facile mentitur. 40, 23. ↑ quartus (adamas) in metallis ferrariis legitur, pondere ceteros (et c. Q) antecedens, non tamen et potestate. 52, 55 (58). ↑ ceteras (—ra M) Didymen Eriphusam Phoenicusam Euonymon, quoniam similes sunt, dictas habemus. 6, 3. ↑ Chios Homeri tumulo ceteras antecedit. 11, 17. ↑ Naxos Dionysias quam Naxos prius dicta, vel quod hospita Libero patri vel quod fertilitate vitium vincat ceteras. 11, 28. ↑ [cetera (—rae M F G) earum insularum nudae harenae et rupes tenent. 22, (16). Mo. app. p. 219, 21.] ↑ (catochites lap.) maior est ceteris, qui ad ornatum destinantur. 3, 4. ↑ illic frequens vipera insanabili morsu: brevior haec ceteris, quas in aliis advertimus orbis partibus. 2, 32. ↑ quae (uxor) officiosior ceteris (—ras H) sententia vicerit iudicantium, hoc palmae refert praemium, ut arbitrio suo ascendat rogum coniugis. 52, 32. ↑ Borionstoma ac deinde Spilonstoma languidiora sunt ceteris. 13, 1.

inter cetera habere illas (hirundines) quiddam praescium. 10, 19. ↑ praeter ceteros Ida est, qui ante solis ortus solem videt. 11, 6. ↑ cicadae apud Reginos mutae . . . quod silentium miraculo est . . ., cum vicinae, quae sunt Locrensium, ultra ceteras (—ros G, —ra S) sonent. 2, 40. ↑ Callicrates formicas ex ebore sic scalpsit ut portio earum a ceteris cerni nequiverit. 1, 100. ↑ Strongyle

. . . quae flammis liquidioribus differt a ceteris 6, 3. ↑ callitriches toto paene aspectu a ceteris differunt. 27, 60. ↑ sunt etiam qui, cum incubuere morbi, procul a ceteris in secreta abeunt. 52, 23. ↑ cultu rex dissimili a ceteris vestitur syrmate. 53, 17. ↑ Pindarum lyricum e convivii loco, cui imminebat ruina, ne cum ceteris interiret, forinsecus Castor et Pollux vocaverunt. 1, 120. ↑ Italia lupos habet quod cum ceteris simile non sit (*Mo. suspicatur:* Italiae lupus habet quod ceteris simile non sit). 2, 35.

ceterum: ceterum ipsae feminae, quibus munus est necessitatis huius, quamdiu sint in sua lege, non innocentibus oculis contuentur. 1, 57. ↑ ceterum Peloponneson a Pelope regnatam nomen indicio est. 7, 15.

de cetero = *in posterum:* quo pacto regradati menses de cetero statuta ordinis sui tempora detinerent. 1, 45.

chalazias: chalazias (*sic* CNLM[b]AP, ca— H, calazyas G, —tias R, —cias S, chaezias M[a], —dias *index* M) grandinis et candorem praefert et figuram 37, 17. ↑ [de . . . chalazia (—tia RC, —zim M, calazim L, calazias G) Mo. app. rubr. p. 229, cap. 37 m.]

chalcophtongos: chalcophtongos (chalcophonos *Plinius*) resonat ut pulsata aera. 37, 22. ↑ [de . . . chalcophtongo. Mo. app. rubr. p. 229, cap. 37 v.] (*duobus locis cum multiplici lectionis variatione*).

chalcosmaragdus: alii (smar.) minus nobiles in commissuris saxorum vel in metallis aerariis apparent, quos chalcosmaragdos (—zmaragdos S, chalcos (calchos R) smaragdos RC) nuncupant. 15, 26.

chamaedracontes (serpentes) (chamedracones N). 27, 33.

chamaeleon: polypus et chamaeleon (cameleo G) glabra sunt. 30, 26. ↑ per omnem Asiam chamaeleon plurimus. 40, 21. ↑ si quis casu chamaeleontem (chameleonem, chámeloentem G) devoraverit (elephantus). 25, 10. ↑ faciunt hoc idem in mari polypi, in terra chamaeleontes (cameleo G). 30, 26. ↑ [de chamaeleonte verme. Mo. app. rubr. p. 230, cap. 40 m.]

charta: (lychnites) aut palearum cassa aut chartarum fila ad se rapit. 52, 59 (62).

chersydri: chersydri (serpentes) (chres— RC). 27, 33. ↑ Calabria chersydris (*sic* NSA, —idris CH, cheridris R, chelydris LMGP) frequentissima. 2, 33.

chorus: (Atlas) choris (fo— L) Aegipanum undique personatur. 24, 10.

chrysoberyllus: infra hos (beryllos) sunt chrysoberylli (crysoberillo G), qui languidius micantes nube aurea circumfunduntur. 52, 62 (65). ↑ [de chrysoberyllo (—berilio RC) lapide. Mo. app. rubr. p. 232 cap. 52 cc.]

chrysoprasus: ubi hyacinthus, ibi et chrysoprasus apparet. 30, 34. ↑ chrysoprasos quoque, ex auro et porraceo mixtam lucem trahentes, aeque beryllorum generi adiudicaverunt. 52, 62 (65). ↑ [de chrysopraso lapide. Mo. app. rubr. p. 228 cap. 30 s *et* p. 232 cap. 52 dd.] (*omnibus his locis cum multiplici lectionis variatione.*)

cibatio: si digestio non est insecuta, [solitae {*om.* LMG}] cibationi (—nis RC, —nibus N) superponunt diem. 27, 13.

cibatus: (elephanti) gratissimas in cibatu (*sic* LGP, —to M, cu— RC NHS, cubitu A) habent palmas. 25, 9.

cibus: interea cibus (—bi N) nullus. 26, 6. ↑ cumque ex miseratione populi Romani potestas ei (cani) cibi fieret, ad os defuncti escam tulit. 15, 10. ↑ (plebeia puerpera) exquisita saepius a ianitoribus, ne forte parenti cibum administraret, alere eum uberibus suis deprehensa est. 1, 124. ↑ canis ipsius (Iasi Lycii) aspernatus cibum inedia obiit. 15, 8. ↑ pariter omnes (leones) parcunt a sagina, . . . quod alternis diebus potum, alternis cibum capiunt. 27, 13. ↑ illud maximum (omen), si de consulentis manu cibum capiat (Apis). 32, 19. ↑ (crocodili) hieme nullum cibum (cib. null. RCNH *Dic.*) capiunt. 32, 28. ↑ hiatus eius (chamaeleontis) aeternus ac sine ullius usus ministerio: quippe cum neque cibum capiat neque potu alatur. 40, 22. ↑ Anthropophagi, quibus execrandi cibi sunt (s. c. C) humana viscera. 15, 4. ↑ ciborum quoque fastidiis stomachi claudetur cupido. 1, 62. ↑ (hirundines) cibos non sumunt resistentes, sed in aëre capiunt escas et hauriunt. 10, 19. ↑ (coturnices) cibos gratissimos habent semina venenorum. 11, 23. ↑ [puerpera si quando marem edidit, primos cibos gladio inponit mariti. 22, 4. Mo. app. p. 218, 22.] Essedones, qui et ipsi nefandis funestantur inter se cibis (cibis polluuntur SA, cib. poll. f. i. s. c. P) 15, 13.

cicada: cicadae apud Reginos mutae, nec usquam alibi. 2, 40. [de mutis cicadibus (—dis LMGP) Mo. app. rubr. p. 223 cap. 2 f.]

cicatrix: parvuli modo naevos modo cicatrices modo qualescumque originis suae notas ferunt. 1, 78. ↑ idem (L. Sicinius Dentatus) ex provocatione octies victor XLV adversas habuit cicatrices. 1, 102. ↑ (hippopotamus) plagam . . . caeno oblinit, usquedum vulnus conducatur in cicatricem (—cae H). 32, 31. ↑ nec quicquam mage patientiae loco nationes ferae ducunt, quam ut per memores cicatrices (cicaces R) plurimum fuci artus bibant. 22, 12 (20).

ciconia: Pythonos come . . ., ubi primo adventus sui tempore ciconiae advolant et eam, quae ultima advenerit, lancinant universae. 40, 25. ↑ [de ciconia ave (de —niis, SP) Mo. app. rubr. p. 230 cap. 40 n.]

cilicius: Scaenitae causas nominis inde ducunt, quod tentoriis succedunt nec alias domos habent: ipsa autem tentoria cilicia (*sic* RNHMSA, cilicina CLGP) sunt: ita nuncupant velamenta caprarum pilis texta. 33, 3.

cinaris: herbam quoque, quam cinarem (—ren HS, ciranen A, cinerem P[1], cinare M) vocant, contra noxia edunt gramina (cervi). 19, 16.

cingo: verum ut ad Africam redeam, ipsa suo cingitur (gignitur 46, agitur 81) angio. 27, 12.

cinis: leontophonos vocari accipimus bestias modicas, quae captae exuruntur, ut earum cineris (—res MS) aspergine carnes pollutae . . . leones necent. 27, 21. ↑ in aris, quas cacumine sustinet (Athos), num-

quam cineres eluuntur. 11, 33. ↑ humus nigra et in cinerem soluta. 35, 7. ↑ [litterae in cinere scriptae ad usque alteram anni caerimoniam permanent. 8, 6. Mo. app. p. 218, 13].

cinnabari: utrimque fusus cruor terram imbuit fitque pigmentum quicquid soli tinxerit, quod cinnabari (*sic* S [1] P, cy— A, —barim RCHS [2], —liari M., cina— G, cinaberi NL) vocant. 25, 15. ↑ [unde cinnabarim (—berim LG) Mo. app. rubr. p. 226. cap. 25 d.]

cinnamolgus (cinamolgos LMGP, cynamolgos RCN, cyna— H, cyno— A, cyrio— S: cino— *Isidorus*) perinde Arabiae avis. 33, 15. ↑ [de cinnamolgis (cyna— RCNH, cino— SAP) avibus. Mo. app. rubr. p. 228 cap. 33 k.]

cinnamum: Aethiopes legunt cinnamum (—momum H) 30, 30. ↑ quod hoc cinnamum magis quam alia mercatores probent. 33, 15. ↑ [idem Arabes legunt cinnamum. 33, 10. Mo. app. p. 220, 15.] ↑ cinnamolgus . . . in excellentissimis lucis texit nidos e fruticibus cinnamorum. 33, 15. ↑ (phoenix) rogos suos struit cinnamis (—mus 148, cumanus 58 A). 33, 12. ↑ [de cinnamo (—momo H, *om.* SAP *loco translato ad c. 33 h. v. p. 228*) Mo. app. rubr. p. 227 cap. 30 q.]

cio?: ea sagda (lap.) apud Chaldaeos propter effectus, quos ex ea ciunt (*suspicatur Mo.:* sciunt *codd.*), habetur loco principe 37, 9.

circa: a) = περί: Talarus mons . . . circa radices nobilis centum fontibus. 7, 1. ↑ Cycladas autumant inde dictas, quod . . . in orbem . . . circa Delum sitae sunt. 11, 17. ↑ multae et aliae circa (— cum SP) Brittaniam insulae. 22, 9 (11).

(phoenix) circa colla fulgore aureo. 33, 11.

b) = *prope:* occupato circa Volturnum et Campaniam regno. 1, 8. ↑ cum aliis locis merula furva sit, circa Cyllenem candidissima est. 7, 12. (paeanites lap.) circa Tiresiae sepulcrum plurimus invenitur. 9, 22. ↑ Arimaspi circa Gesclithron positi uniocula gens est. 15, 20. ↑ (tragelaphi) non alibi quam circa Phasidem apparent. 19, 19. ↑ (Oceani) accessus incrementa circa litora Indiae vehementissime proruunt. 23, 18. ↑ amnes circa eum (Atlantem) non tacendi. 24, 13. ↑ in intimo recessu Syrtis maioris circa Philaenorum aras Lotophagos fuisse discimus. 27, 43. ↑ circa extimum Syrtium cornum Bernicem civitatem adluit Lethon amnis. 27, 54. ↑ scinci quoque circa Nilum frequentissimi. 32, 29. ↑ circa (—cum SAP) easdem ripas (Nili) ales est ibis. 32, 32. ↑ circa Corycum Ciliciae crocum plurimum optimumque. 38, 6. ↑ deinde tres insulae, circa (inter [R]) quas hydri marini egrediuntur vicenum cubitum longitudinem. 54, 6. ↑ [gentes circa (— cum SP) Oxum amnem. Mo. app. rubr. p. 231 cap. 49 a. ↑ Parthia (et circa Parthiam regiones SAP) Mo. app. rubr. p. 232 cap. 55 b.]

c) = *per:* hic inconstantissimus est terrarum modus: nec inmerito, cum aliae circa Persidem nationes schoinis, aliae parasangis terras metiantur. 54, 15.

d) = *de:* (perdices) dimicantur (*sic*) circa conubium. 7, 30.

circensis: ingenia equorum etiam Claudii Caesaris circenses (cirnenses G) probaverunt. 45, 14. † animal hoc (camelopard.) Romae circensibus dictatoris Caesaris primum publicatum. 30, 20.

[de **circopeticis** (RCNH). Mo. app. rubr. p. 227 cap. 27 t] *cf.* cercopitheci.

circueo: medietas (gemmae) circuitur (circum— RCNSAP) limite candicante. 33, 19. *v. circumeo.*

circuitus: a) *de loco:* circuitus (circum— S) Brittaniae quadragies octies septuaginta quinque milia sunt. 22, 10 (18). † (Seleuciae) urbis circuitus (circus R) diffunditur in stadia septuaginta quinque. 48, 3. † in solidum spatium circuitus (circum— NS) universi vicies centena quadraginta novem sunt. 2, 23. † (sinus Persicus) vicies et sexagies centena milia circuitu (circum— P) patens. 54, 12. † (Babylonia) urbs est sexaginta milia passuum circuitu (circum— SP) patens. 56, 2. † a circuitu eius (promunt. Olisip.) incipiunt Oceanus Gallicus et frons septentrionalis. 23, 5.

b) *de tempore:* December sollemnem circuitum (*sic* LMBP, circiter RCNHSA) finiebat. 1, 36.

circulo: amphisbaena consurgit in caput geminum . . . quae causa efficit, ut capite utrimque secus nitibundo serpat tractibus circulatis. 27, 29.

circulus: Atlas mons . . . eductus in viciniam lunaris circuli ultra nubila caput condit. 24, 8. † pantherae . . . minutis orbiculis superpictae, ita ut oculatis ex fulvo circulis vel caerula vel alba distinguatur tergi supellex. 17, 8.

circum: nobilissima earum (ins.) est Meroe, circum quam divisus (Nilus) dextero alveo Astosapes, laevo Astabores nominatur. 32, 7.

circumactus: (hyaena), cui cum spina riget collum continua unitate flectique non quit nisi toto corporis circumactu (*sic* RCNH *Dic. cum Plinio,* corpore circumacto (tu M) LMGP, corpore circumacta A, corporis circumacta S). 27, 23. † Cassius mons . . ., cuius e vertice . . . brevi corporis circumactu (circu— M) . . . illinc nox hinc dies cernitur. 36, 3.

circumdo: (aestuarium), quod hortos appellavere, circumdat. 24, 4. † [navigant autem vimineis alveis, quos circumdant ambitione tergorum bubulorum. 22, 7. Mo. app. p. 218, 30.] † (Brittania) multis insulis nec ignobilibus circumdatur. 22, 2. † (crocodilus) circumdatur (—ta M, —tus SA) maxima cutis firmitate in tantum, ut ictus quovis tormento adactos tergo repercutiat. 32, 24. † Media . . . septemtrione Armenia circumdatur (—ta SA). 55, 2. † Babylonia . . . muris circumdata (circ. mur. H). 56, 2. † plurimi etiam flexibilibus libris circumdati. 52, 20.

circumeo: sollemni cursitatione lacum populus circumit (circuit RCNHM). 42, 2. *v. circueo.*

circumfero: a) *propr.* = *circumagere:* hi quoque (Indici tauri) circumferunt cornua flexibilitate qua volunt. 52, 36. † (chamaeleon) visum non circumlatis (circu— H)

pupulis, sed obtutu rigidi orbis intentat. 40, 22.

b) *transl.: signa c. = bellum gerere:* Suetonius . . ., qui ultra Atlantem primus et paene solus Romana signa circumtulit (con— H). 24, 15.

= *divulgare:* (Andromedam) expositam beluae non inritus rumor circumtulit. 34, 2. ↑ [opusculum . . . nunc exemplaribus corruptis, quae damnata sunt, quasi probata circumferunt (probata et reum ferant S, prolata et referant A). praef. spur. Mo. app. p. 217, 10.]

circumfluo: (Mestus amnis), qui radices Pangaei circumfluit. 10, 6. ↑ inferiorem eius (Aegypti) partem Nilus circumfluit. 32, 1. ↑ Zmyrnam Meles circumfluit. 40, 15.

circumfluus: a) *act.:* pronius est Cretam dicere quam absolvere, in quo mari iaceat. ita enim circumflui illius (—is illius RCNSA, —i silius H) nomina Graeci permiscuerunt. 11, 3.

b) *pass.:* Tarracina insula ante circumflua inmenso mari. 2, 22. ↑ [Pannoniae (—a P) . . . Dravo Savoque inclutis amnibus circumfluae (—a P) 21, 2. Mo. p. 99 *et* app. p. 218, 20.]

circumfundo: chrysoberylli, qui languidius micantes nube aurea circumfunduntur. 52, 62 (65). ↑ (Cappadocia) dextero (latere) plurimis Asiae populis circumfusa (—fulsa R). 45, 1. ↑ (Margine regio) paene inaccessa ob incommodum harenosae solitudinis, quae per centum et viginti milia passuum undiqueversum circumfusa est. 48, 2.

circumsaepio: lacus Sara . . . circumsaeptus (*sic* A *cum Plinio,* —sepsus C [H] P¹, —sessus RNLGP² *Leid.,* —sensus M, —ses * us S) urbibus plurimis et celebribus. 35, 3.

circumsideo: locum, (quod Direum appellatur), circumsident Lapyri, Narici et Hyrcani. 48, 1.

circumvehor: Corsicam plurimi in dicendo latius circumvecti plenissima narrandi absolverunt diligentia. 3, 2.

circus: voluptatem his (equis) inesse circi spectacula prodiderunt. 45, 12. ↑ L. Domitius Ahenobarbus curulis aedilis ursos Numidicos centum et totidem Aethiopas venatores in circo Romano edidit. 26, 10.

cithara: Apollo tenens citharam (c(h)ytharum NS, —ra M). 5, 25.

cito: plurimus thynnus in Ponto, nec alibi paene fetificant: nusquam enim citius adulescunt. 12, 13. ↑ cum oculos non in fronte habeant (angues), sed in temporibus, adeo ut citius audiant quam aspiciant. 27, 35. ↑ circa Corycum Ciliciae crocum . . . primum est: spirat fragrantius . . . suci ope citius (truus M, citus A, cicitius P¹, retentus H) proficit ad medellam. 38, 6. ↑ dum in pullo est (psittacus) atque adeo intra alterum aetatis suae annum, quae monstrata sunt, et citius discit et retinet tenacius. 52, 44. ↑ perflabilem ibi terram ventis penetrantibus subitam vim spiritus citissime (—mi RCH*, *cististissime N) aut revomere maria aut resorbere. 27, 4.

citra: insula Apollonitarum . . . citra (*sic* LMGSAP *cum Plinio,* circa RCNH *Dic.*) Histrum sita. 19,

1. ↑ citra Amantas propiores Nassamonibus Asbytae lasere vivunt. 28, 2.

citus: (pennatorum anguium) tam citum virus est, ut morsum ante mors quam dolor insequatur. 32, 33. ↑ cum in fugam vertit (bonacum), proluvie citi ventris fimum egerit. 40, 11. ↑ a promunturio, quod Acran Iapygiam vocant, Achaiam destinantibus citissima navigatio est. 2, 54.

civicus: (M. Sergius) a Trasimenno Trebia Ticinoque coronas civicas rettulit. 1, 105.

civilis: a) *propr.:* Pharsalici campi, in quibus civilium bellorum detonuerunt procellae. 8, 3. ↑ (Caes.), quantum bellis civilibus fuderit, noluit adnotari. 1, 106.

b) *transl.* = *humanus:* Thebas condidit Amphion, non quod lyra saxa duxerit . . ., sed quod . . . rupium incolas et incultis moribus rudes ad obsequii civilis pellexerit disciplinam. 7, 21.

civis: a) *masc.:* in Samo nihil nobilius quam Pythagoras civis (cius R^a, ciues N). 11, 31. ↑ qui Graecus est propius accedunt (Diomedeae aves) et quantum intellegi datur ut civem blandius adulantur. 2, 49.

b) *fem.:* Cnosii Minervam civem (auem H) deam numerant. 11, 10.

civitas = *urbs:* non longe Ephesum Colophon civitas. 40, 13. ↑ Clypeam civitatem Siculi extruunt. 27, 8. ↑ (Carthaginem) Elissa mulier extruxit . . . et Carthadam dixit, quod Phoenicum ore exprimit civitatem novam. 27, 10. ↑ Bernicem civitatem adluit Lethon amnis. 27, 54.

clades: (Umbros), quod tempore aquosae cladis imbribus superfuerint, Umbrios Graece nominatos. 2, 11. ↑ (Seleuciam) Orodes Romanos captos Crassiana clade (claude Q) deduxit. 48, 3. ↑ nusquam autem orbe toto tam adsiduos terrae motus et tam crebras urbium demersiones quam in Asia esse cladibus Asiaticis patuit. 40, 5.

clamo: lacum populus circumit et Hylan voce clamant. 42, 2. ↑ licet clamandi votum habeat, non habet vocis ministerium. 2, 35.

clanculo: (perdices) clanculo (clang— RG, calculo M) revertuntur. 7, 29.

clangor: quod cavendum erit clangor indicat (—cor R, —gore indicant AP: clamor indicat *Isidorus*). 10, 16.

clare: cernit clarius. 4, 7.

claritas: a) *propr.:* chalcophtongos . . . pudice habitus servat vocis claritatem. 37, 22. ↑ herba euphorbea . . ., cuius sucus ad ocul ariam proficit claritatem (pr. ad multiplex praesidium sanitatis SA; in claritate visus *Plinius*). 24, 9. ↑ [candicant (dentes mari nantium) enim ad eburnam claritatem. 22, 5. Mo. app. p. 218, 27.] ↑ (lychnites lap.) in purpurae emicat claritatem (claritem R, enim purpurae emicat claritate SAP). 52, 59 (62).

b) *transl.:* (Padus) nulli amnium inferior claritate. 2, 25. ↑ (Pindus) Acheloum parit cum primis Graeciae amnibus praeditum veteri (*sic*) claritate. 7, 3. ↑ in claritatem secundae Carthaginis . . . enituit. 27, 11.

clarus: a) *propr.:* lucet ibi canopos sidus clarum et amplissimum. 53, 7. ↑ quotiens (conchae) excipiunt matutini aëris semen, fit cla-

rior margarita (clarius margaritum SAP[1]). 53, 25. ↑ puellatorias (tibias), quibus a sono clariore vocamen datur. 5, 19.

b) *transl.:* Scipionis Aemiliani laus propensior, qui praeter bona, quibus Cato clarus fuit, etiam publico amore praecessit. 1, 114. ↑ Italia Pado clara (—ri Ha) est. 2, 25. ↑ [et in insulis clara (Thracia) AP. Mo. app. rubr. p. 224 cap. 11b.]. ↑ [clarae insulae (de clara insula LMG) Mo. app. rubr. p. 224 cap. 11a.] ↑ tam clarum decus veterum oppidorum. 2, 3. ↑ inter flumina Erymanthus . . . et Ladon ille Herculis pugna, hic Pane clara (—rae A) sunt. 7, 11. ↑ Ortygia, quae clarissima in Cycladum numero multifarie traditur. 11, 19. ↑ Ephesus in ea (Asia) urbs clarissima (nocla— H) est. 40, 2. ↑ Cn. Pompeius Magnus intraturus Posidonii domum, clarissimi (ca— S) tunc sapientiae professoris. 1, 121.

classis: Tibur . . . a Catillo Arcade praefecto classis Euandri (conditum). 2, 7. ↑ Onesicritus praefectus classis (—si SAP) Macedonicae. 53, 2. ↑ Argivam classem vel Minervae ira vel . . . sidus Arcturi gravibus adfecit casibus. 11, 25. ↑ inter haec vadosa classem (—se R, dlas— M, r. cl. SA) Romanam inpune accipimus perfretasse. 27, 40. ↑ (corus), cuius spiritus praeter Arabiam, Aegyptum, Mauretaniam evehere quamvis queant classem. 56, 6. ↑ exeunte a Carthagine classe Punica (exeuntem classem punicam NHSA) 1, 99. ↑ Athon classibus Persicis navigatum. 9, 3.

claudo: a) *propr.:* ciborum quoque fastidiis stomachi claudetur (—deretur S) cupido. 1, 62. ↑ enhydros (lap.) exudat, ut clausam (—sum S) in eo putes fontaneam (fontem S) scaturriginem. 37, 24. ↑ (conchae) intempestivo metu conprimuntur clausaeque subita formidine vitia contrahunt abortiva. 53, 25.

= *contegere servandi causa:* (leones) gradientes mucrones unguium vaginis corporum claudunt. 27, 19. ↑ dens unus atque perpetuus . . . naturaliter capsularum modo clauditur. 27, 26. ↑ Iliadam omnem ita subtiliter in membranis scriptam, ut testa nucis clauderetur. 1, 100.

= *cingere, circumdare:* omnis ambitus huius insulae (Siciliae) clauditur stadiorum tribus milibus. 5, 27. ↑ (Margine regio) in faciem theatralem montibus clauditur (—debitur G, circumuenitur SA). 48, 2. ↑ (Cilicia) a tergo montium Tauri et Amani iugis clausa. 38, 2.

b) *transl.:* = *attingere:* Parthia quanta omnis est a meridie Rubrum mare, a septemtrione Hyrcanum salum claudit. 55, 1.

= *finire:* cum perspicerent temere annum clausum intra dies, quos supra diximus. 1, 39.

claustrum: (Nilus) demumque a cataracte ultimo tutus est: ita enim quaedam claustra eius Aegyptii nuncupant. 32, 8. ↑ (pater), qui supplicii causa claustris poenalibus continebatur. 1, 124.

clava: (Herculem) clavam (—uem S[2], —uim H) vero in aditu reliquisse. 1, 11.

clavicula: caput (psittaci) vero tam valens, ut . . . ferrea clavicula (om. H) sit verberandus. 52, 44.

clemens: aliquanto clementíor quae minor (Syrtis) est. 27, 40.

clementer: monstra haec si sibilant, clementius feriunt. 27, 34.

clementia: *de hominibus:* haec Xerxis clementia sacras aedes (templum Dianae) non diu a malo vindicavit. 40, 2. ↑ cum et aurium clementia et optimarum artium studiis praestare te ceteris sentiam. praef. 1. ↑ (Caes.) benignitate adeo praeditus, ut quos armis subegerat, clementia magis vicerit. 1, 107. ↑ populus eligit spectatum moribus et inveterata clementia (inueteratae clementiae SAP). 53, 14.

de bestiis: inest illis (elephantis) clementiae bonum. 25, 6. ↑ (leonibus) clementiae indicia multa sunt. 27, 15.

de caelo: de caelo magna clementia (—tiam LM, clemtia H). 16, 3. ↑ gens hominum Attacorum, quibus temperies praerogativa miram aëris clementiam (—tia R) subministrat. 51, 1. ↑ [de caeli clementia. Mo. app. rubr. p. 231 cap. 52c.]

cliens: Cato octogesimo (anno) exacto ex filia Salonis clientis sui avum Uticensis Catonis procreavit. 1, 59.

clivus: Servius Tullius Esquilinus supra clivum Urbium (habitavit). 1, 25. ↑ Tarquinius Superbus et ipse Esquilinus supra clivum Pullium ad Fagutalem lacum (habitavit). 1, 26.

clunis: (cervi) lassorum capita clunibus (glu— L) per vices sustinent. 19, 12. ↑ leucocrota . . . cervi clunibus. 52, 34.

coagulum: adversus venena mirificum est innulei coagulum (qua— M, corculum P²) occisi in matris suae utero. 19, 16.

coarguo: (grues) vigiles ponduscula digitis amplectuntur, quae si forte exciderint somnum coarguant. 10, 16. ↑ (fontes) qui oculis medentur, et coarguendis (—ntes NS) valent furibus. 4, 7.

coarto: (mare) mox in quingentos passus coartatur fitque Bosphoros Thracius. 12, 2.

coccum: fucant vellera, ut ad ruborem merum depotent cocci (cocei H) venenum. 23, 4. ↑ (lychnites lap.) meracius suffunditur cocci rubore. 52, 59 (62).

codex: (myrrhae) codex (*sic* M *et* SA *cum Plinio,* cortex RCNH *et* LGP) in vertiginem flexus et spinis hispidus. 33, 10. ↑ [arbor est plerumque tenuis et frequentior vimine raro, in crassitudinem codicis (cau— A, codis S) extuberata. 52, 52. Mo. app. p. 221, 8.] ↑ pomaria ficus habent, quarum codices (cau— A, cor— G) in orbem spatio sexaginta passuum extuberantur. 52, 47.

coëmo: Barbitae oppidum . . ., in quo mortales universi odio auri coëmunt (caemunt H, comedunt [L]) hoc genus metallum. 54, 14.

coeo: a) *propr.* = *convenire, congregari:* ubi terram persentiscunt (coturnices), coeunt catervatim. 11, 21. ↑ multae uxores in eiusdem viri coeunt matrimoninm. 52, 32. ↑ (aves) anno quinto in Aethiopia catervatim coire (congregari SAP²). 40, 19. ↑ mantichora . . . triplici dentium ordine coeunte (coeunt Q) vicibus alternis. 52, 37.

b) *transl.* = *concrescere:* lynces, quarum urinas coire in duritiem pre-

tiosi calculi fatentur. 2, 38. ↑ putant glaciem coire et in crystallum corporari. 15, 31. ↑ Dianam, qui ad Camerinam fluit, si habitus inpudice hauserit, non coibunt in corpus unum latex vineus et latex aquae. 5, 16.

= *copulari:* (hyaena) coit cum leaena, unde nascitur monstrum. 27, 26. ↑ coeunt lupi toto anno non amplius dies duodecim. 2, 36. ↑ biennio coeunt (elephanti) quinis nec amplius in anno diebus. 25, 5. ↑ (ursi) coeunt non itidem quo quadrupedes aliae, sed apti amplexibus mutuis velut humanis coniugationibus copulantur. 26, 3. ↑ (leones) aversi coeunt. 27, 16. ↑ Indi . . . religant canes feminas, ut cum his tigrides coeant. 15, 11.

coepi: *v.* incipio.

coepto: [Tethya marmoreo fecundam pandere ponto | . . . | coeptantem, Venus (*sic* BD, ceptante menus A, ceptante meniis C[1.2] M, coeptante mediis E) alma, fove. Pont. 4. Mo. app. p. 234.] ↑ cum septima coeptante (olymp.) Roma condita sit. 1, 28. ↑ lunis coeptantibus (coetantibus S, coitantibus A). 32, 11.

coeptum: in petitione magisterii equitum praelatus est ei (Augusto) Lepidus tribunus, cum quadam auspicantium coeptorum nota. 1, 49.

coeptus: (crocodili) quattuor menses a coeptu (*sic* NSP, a ceptu CA, acceptu RH[1] *Dic.,* accepto H[2]MGB, *inc.* L) brumae inedia exigunt. 32, 28.

coetus: Seres . . . reliquorum mortalium coetus refugiunt. 50, 3. ↑ proximorum corrogatis coetibus (coet. corrog. SA). 15, 13. ↑ domini percussorem in coetu agnitum latratu canis prodidit. 15, 8. ↑ [vos quoque, qui resono colitis cava Tempea coetu. Pont. 22. Mo. app. p. 235.]

cogitatio: uxoris etiam Tiberii cogitationes parum fidae. 1, 49.

cogito: si Graecias cogitemus, praestat respicere litus Tarentinum. 2, 54. ↑ ante omnia subolem cogitantibus (cogitatio 116, feminis cog. 88[2]) sternutatio post coitus cavenda. 1, 62.

cognitio: velut fermentum cognitionis magis ei (libro) inesse quam bratteas eloquentiae deprehendes. praef. 2. ↑ [praeteritis quae ad incrementum cognitionis accesserunt cura longiore. praef. spur. Mo. app. p. 217, 12.] ↑ Suetonius . . . summam huic cognitioni inposuit manum. 24, 15. ↑ (India) Alexandri Magni armis comperta et aliorum postmodum regum diligentia peragrata penitus cognitioni nostrae addicta est. 52, 2. ↑ nec quisquam offensus nomine (simiarum) cognitionem (—ne RCG) gravetur. 27, 55.

cognomino: inter Cn. Pompeium et C. Vibium . . . tantus error extitit de paribus liniamentis, ut Romani Vibium Pompei nomine, Pompeium Vibi vocabulo cognominarent. 1, 81. ↑ (Heliopolim) Pompeiopolim devictis Cilicibus Cn. Magnus cognominavit. 38, 9. ↑ ab dextera Antandrum navigantibus saxum est (hoc enim verius quam insula meruit cognominari). 11, 1. ↑ Crassus . . ., quod numquam riserit, Agelastus cognominabatur (—natus N[2]). 1, 72. ↑ quidam et cum dentibus procreantur, ut Cn. Papirius

Carbo et M'. Curius, Dentatus ob id cognominatus (c. est H). 1, 70. ↑ (hanc Arabiam) Eudaemonem non frustra cognominatam hinc capessas . . . 33, 5. ↑ non alia quam testudinis carne vivunt . . . Chelonophagi cognominati (—nantur RCN, nominantur H). 54, 11.

cognosco: post inhumanos situs primos hominum Seras cognoscimus (accipimus SAP[1]). 50, 2. ↑ (aedem condiderunt) in honorem Saturni, quem cultorem regionis illius cognoverunt (agnouerunt A) extitisse. 1, 12. ↑ nec prius destitit (monere Liber pater), quam Lysander cognito quis obisset diem et quid a numine posceretur, indutias bello daret. 1, 119. ↑ (rex) legatos ad nos usque misit, a quibus cognita (praecepta SA, percepta P[2]) sunt universa. 53, 10.

cogo: a) *propr.:* alii adfirmant etesias nubium densitatem illo cogere (coercere 34), unde amnis hic (Nilus) auspicatur. 32, 9. ↑ Nivaria (ins.) aëre nebuloso et coacto (eo acto 18, coacta 11[1]. 62. 142.) ac propterea semper nivalis. 56, 17.

= *claudere:* fidens meatu (grus) praeit catervas: volatus desidiam castigat voce, quae cogit (coit A) agmen. 10, 13. ↑ natu maximus (elephantus) ducit agmen, aetate proximus cogit. 25, 4.

transl. = *impellere:* (Augilae) feminas suas primis noctibus nuptiarum adulteriis cogunt (col— R) patere. 31, 4. ↑ (boa) ita fellebri satietate ultimo extuberatur, ut obsistere magnitudini eius nulla vis queat, postremo depopulatis animalibus regiones, quas obsederit, cogat (*sic* RCNHS, cogit LMGPA) ad vastitatem. 2, 33. *cf. BlfdbayrGw. 32 p. 403.*

cohibeo: (corocotta) numquam cohibet (*sic* CLMAP *Dic.*, coiuet R, coniuet NH, coniuit S, colibet G) aciem orbium. 27, 26. ↑ fuliginem intrinsecus favillaciam ambitio tantum extimae cutis cohibet. 35, 8. ↑ aëtites et fulvus est et tereti positione alterum lapidem intrinsecus cohibens. 37, 14.

coitio: inventum . . . est, ut desiderium eis (fem. camelis) coitionis quadam castratione execaretur. 49, 12.

coitus: a) *propr.:* modo quae fuerant tumulis ardua, in valles residunt, modo quae vallibus pressa, coitu (*sic Mo.,* coe— LMGSP, cae— A, coep— N, caep— R, cep— CH) pulveris aggerantur. 27, 38.

b) *transl.:* Indi coitus tempore in saltibus religant canes feminas. 15, 11. ↑ cum se coitu (*sic* LGAP, coe— M, coep— NS, cep— RC, concep— H) draconis consatam adfirmaret (Olympias). 9, 18. ↑ (pardorum) adulteris coitibus (cot— S) degenerantur partus leaenarum. 17, 11. ↑ putant enim fieri validiores (cam.), si coitibus (a coit. SAP) arceantur. 49, 12. ↑ ante omnia subolem cogitantibus sternutatio post coitus (cogitus Q 25 A, coitum *permulti codd. min. mom.*) cavenda. 1, 62.

collectaneus: homo Sardus opem plurimam de imbrido caelo habet: hoc collectaneum (—neo RS, colletaneum P) depascitur. 4, 5. ↑ [quem (titulum) in exordio designaveram, scilicet Collectanea rerum memorabilium, . . . placuit

oblitterari. praef. spur. Mo. app. p. 217, 19.]

collegium: triumviratus collegium praegravi potestate Antonii. 1, 49.

colligo 3 (conl. 1, 29): Italiae longitudo . . . decies centena et viginti milia passuum colligit (*sic* RCNHSAP², —tur LGP¹, collegitur M). 2, 23. ↑ ut in solidum conligantur anni octingenti viginti quinque 1, 29. ↑ concurrente violentia hinc urgentis elementi hinc resistentis undis exultantibus molem colligi (—git G), quae excessus (Nili) facit. 32, 11.

collis: collis Vulcanius. 5, 23. ↑ (Hiera) praecipue Vulcano sacra est et plurimum colle eminentissimo nocte ardet. 6, 2. ↑ ita luci illi propagati sunt, ut iam nobis latissimi colles sudent balsama. 35, 5. ↑ arcent sane adflatum noxium colles, qui . . . prohibent auras pestilentes. 51, 1. ↑ aprica collium. 2, 2. ↑ Scioessa locus novem collium opacitate umbrosus. 7, 5. ↑ Peneus . . . collibus (colle N²FP) dextra laevaque molliter curvis (—vo N²FP) nemorosis convallibus Thessalica facit Tempe. 8, 2. ↑ mons Saevo ipse ingens nec Riphaeis minor collibus. 20. 1. ↑ Numa (habitavit) in colle primum (pr. i. c. H) Quirinali. 1, 21. ↑ habitatur in colle manu facto inter flumen Tigrim et flumen Eulaeum. 33, 4.

colludium (conl— 12, 10): acciti tibicines carmen cyclopium quasi de colludio concinuisse traduntur. 9, 17. ↑ puerum delphinus adamavit, quem dum post adsueta conludia recedentem inpatientius sequitur, harenis invectus haesit. 12, 10.

collum: (hyaena), cui cum spina riget collum continua unitate. 27, 23. ↑ (camelopardalim), collo equi similem. 30, 19. ↑ visontes . . . saetosi colla (—lo *Dic.*). 20, 4. ↑ (phoenix) circa colla (—lo H, —lum *Dic.*) fulgore aureo. 33, 11.

colo: a) *frequentare:* [vos quoque, qui resono colitis cava Tempea coetu. Pont. 22. Mo. app. p. 235.]

b) *adorare:* Gortynii et Adymnum colunt Europae fratrem. 11, 9. ↑ Lemnii Vulcanum colunt. 11, 32. ↑ Augilae vero solos colunt inferos. 31, 4. ↑ hunc (Apim) ad instar colunt numinis. 32, 17. ↑ colunt Herculem. 53, 14. ↑ inter antiquissimas sane religiones sacellum colitur Angeronae. 1, 6. ↑ populis istis deus Mars est: pro simulacris enses coluntur (colunt HP²). 15, 3. ↑ ambiguitatum quaestiones excitavit, quod quaedam ibi multo ante Romulum culta (cultura A) sint (sit NHL²SA). 1, 7.

c) *observare:* Macrobii iustitiam colunt. 30, 10.

colonia: Carthaginem apud Hiberos, quae mox colonia facta est, Poeni condiderunt. 23, 8. ↑ Tingi . . . Mauretaniae nunc colonia. 24, 1. ↑ Lix quoque colonia in eodem tractu constituta est. 24, 3. ↑ Caesariensi (Maur.) colonia (—niae RCNSAP) Caesarea inest a divo Claudio deducta. 25, 16. ↑ Pharos, colonia a Caesare dictatore deducta 32, 43. ↑ in Ceniensi regione non longe Flaviopolim coloniam Bizye oppidum. 10, 18. ↑ coloniam (—nia G) Archelaidem, quam de-

duxit Claudius Caesar, Halys praeterfluit. 45, 3. ↑ Peloritana ora habitatur colonia Tauromenia. 5, 5. ↑ colonias (—nia S) tam frequentes. 2, 3. ↑ ut colonias (—nia R) ibi deduxerint Marius et Sulla. 3, 3.

colonus: deinde a C. Graccho colonis (lonis S) Italicis data (Carth.). 27, 11.

color: lapidi isti ad sucinum color est (colorē HLGP). 2, 39. ↑ nec solum qualitas illis sed et color vertitur. 2, 41. ↑ eruitur gemma . . . facie adeo iucunda, ut languentes intrinsecus stellas et sub nubilo renidentes perfundat color croceus (croceo colore p. LMGP). 2, 43. ↑ color candidus (Diomedeis avibus). 2, 45. ↑ aetatem in illis (gruibus) prodit color. 10, 16. ↑ capitis color genti nomen dedit. 15, 5. ↑ huius ceraunii color est e pyropo. 23, 9. ↑ (ursae) carnes pauxillulas edunt, quibus color candidus. 26, 5. ↑ cui bestiae (rhinoc.) color buxeus. 30, 21. ↑ color varius et in momenta mutabilis. 40, 23. ↑ Indicis tauris color fulvus est. 52, 36. ↑ alterum (flum.) si ovillum pecus debibat, pullum fieri coloris quod induerit. 7, 27. ↑ lapis . . . Idaeus dactylus . . . coloris ferrei. 11, 14. ↑ (smaragdi) obtutus fatigatos coloris reficiunt lenitate. 15, 24. ↑ Indis omnibus promissa caesaries, non sine fuco caerulei aut crocei coloris (—res N). 52, 18. ↑ beryllos in sexangulas formas Indi atterunt, ut hebetem coloris lenitatem . . . excitent ad vigorem. 52, 61 (64). ↑ (lycaon) tot modis varius, ut nullum colorem illi (c. i. *om.* R, i. c. SA) dicant abesse. 30, 24. ↑ (sardonyx gemma) optima est, si nec colorem suum spargat in proximum nec ipsa ex altero mutuetur. 33, 19. ↑ (asbestus) ferri colore. 7, 13. ↑ amnis, qui atro colore exit. 24, 14. ↑ (heliotropium) viridi colore est non ita acuto, sed nubilo magis et represso. 27, 36. ↑ (parandrus) ursi (ursino LMGP) colore. 30, 25. ↑ fontem esse, quem si oves biberint, . . . antea candidae . . . furvo postmodum nigrescant colore (—rem M). 33, 1. ↑ (stagnum) Aretisae, per quam (Tigris) dissimilis colore (color CNG) et volucri meat cursu. 37, 6. ↑ (myrrhites lap.) myrrhae colore (*sic* GSA, color RCNLMP, *om.* H) est 37, 10. ↑ (crocum Ciliciae) colore plus aureo est. 38, 6. ↑ veneficium . . . furvo colore (core R[a]). 45, 17. ↑ eale . . . nigro colore. 52, 35. ↑ mantichora . . . sanguineo colore. 52, 37. ↑ (Gangen) . . . vermibus abundare caeruleis nomine et colore. 52, 41. ↑ India mittit avem psittacum colore viridem. 52, 43. ↑ latus eius (Taprob.) mare adluit perviridi colore fruticosum. 53, 21. ↑ ut sexaginta gemmarum colores in parvo orbiculo eius (hexecontalithi lap.) deprehendantur. 31, 3. ↑ colores duo sunt, quos fingere non valet (chamaeleon). 40, 23. ↑ (gemmae) longis colorum ductibus liniantur. 13, 3. ↑ varietas multiplex inest oculis colorumque mutatio. 27, 25. ↑ hirsutiam pili colorum vices facere. 30, 26. ↑ quidam (equorum) colorum varietate . . . ad cursus provocantur. 45, 12. ↑ mithridax (lap.) sole percussa coloribus micat variis. 37, 12. ↑ (adamas) pallidior ac magis ad argenti colo-

rem (—re R, —res A) renitens. 52, 55 (58). ↑ (Rubrum mare) non solum a colore appellatum Varro dicit. 33, 1. ↑ (fructus piperis), quorum cutem rugosam et torridam calor fecerit, nomen trahunt de colore. 52, 51. ↑ [qui (fructus) deinde caducus torretur fervido solo, vocamen trahit de colore. 52, 51. Mo. app. p. 221, 4.]

de facie hominum: si corpusculum in marem figuretur, melior est color (c. m. e. H) gravidis. 1, 63. ↑ vim sideris prodit hominum color. 52, 14.

colos: nunc reddemus, quae adamantium sint species et quis colos (*sic* N^b S A^a, —lus N^a, —lor *reliqui*) cuique. 52, 54 (57).

columna: (physeteres) enormes supra molem ingentium columnarum ultra antemnas se navium extollunt. 52, 42. ↑ (Calpe et Abinna montes), quos dicunt columnas Herculis. 23, 13.

coma: a) *de hominibus:* iuxta viros ac feminas taedet crinium: uterque sexus comas tondet. 17, 1.

b) *de bestiis:* (leones) longiores et coma (ca— M, *om.* 31) simplici acres magis. 27, 13. ↑ sphinges villosae comis (*sic* RCLMG *cum Isidoro,* uillosae (uillos et A) comas SAP, uillosae NH). 27, 59.

c) *de plantis:* (arbores), quarum odor gravis, comae cupressi similes vestiuntur lanugine sericis velleribus nihilo viliore. 24, 8. ↑ hoc pingue haeret harundinum comis de assiduo volutabro. 5, 22.

comatus: (Aethiopici lupi) bruma comati (iub— SA) sunt. 30, 27.

come: Pythonos come est (*pro* c. e. —mes est RCNMG, —me is est L, —niae H, —mes SA, —me P) in Asia locus. 40, 25.

comes: a) *masc.:* aedem etiam, quae Saturni aerarium fertur, comites eius (Herculis) condiderunt. 1, 12. ↑ Pharusi cum Herculi ad Hesperidas pergenti forent comites. 31, 6. ↑ a comitibus (commot— M) Herculis Polyclen (conditam). 2, 5. ↑ (Liber pater) e comitibus suis Scythas delegit. 36, 2.

b) *fem.:* suadente Rome . . ., quae his comes erat. 1, 2.

comitatus: viginti, qui a comitatu eius (Herculis) desciverant. 25, 17.

comitialis: si cui inest morbus comitialis. 19, 13. ↑ solum hoc animal (coturnix) praeter hominem morbum patitur comitialem (—le N). 11, 23.

comitium: ut . . . senatus et populus comitia agerent. 1, 35. ↑ (phoenix) iussu Claudii principis in comitio publicatus est. 33, 14.

comitor: damnatum dominum canis . . . comitatus in carcerem. 15, 10.

commemoratio: locorum commemoratio plurimum tenet. praef. 3. ↑ facta etiam vel gentium vel insularum commemoratione (commera— H) ad confirmandae fidei argumentum. 56, 6. ↑ ad locorum commemorationem stilus dirigendus est. 2, 1.

commentor: (Archimedes) machinarius commentor (*sic* LMGP, —tator RCNHSA) fuit. 5, 13. ↑ (Archelaus) navalium etiam commentor (c. e. H) proeliorum. 9, 15.

commercium: a) *propr.:* oras (Italiae) . . . commercio orbis ad-

commodatas. 2, 3. ↑ Amantes . . . commercium cum Trogodytis habent carbunculi gemmae. 28, 2. ↑ (Arabes) commerciis student. 33, 16. ↑ Gamphasantes . . . fugiunt commercia. 31, 5. ↑ Seres . . . reliquorum mortalium coetus refugiunt, adeo ut ceterarum gentium commercia abnuant. 50, 3. ↑ quae (species) cum per Pannonica commercia usu ad Transpadanos homines foret devoluta. 20, 10.

= *merces:* (Thebae Aegypti), ad quas commercia Arabes Indique subvehunt. 32, 40. (*cf. Mo. p. 147.*)

b) *transl.:* nullo inter partes linguae commercio. 50, 4. ↑ in corporibus nostris commercia sunt spiritalia. 23, 21. ↑ dissolutis venarum commerciis. 27, 32. ↑ per occulta commercia aut mutuantur (Vulcaniae ins.) Aetnae incendia aut subministrant. 6, 1. ↑ (fons), qui . . . per eadem venarum commercia interdum ignito vapore inaestuet, interdum glaciali algu inhorrescat. 29, 1.

commilito: sicut commilito eius (Pompei Magni) Varro tradit. 19, 3.

commissura: alii (smaragdi) minus nobiles in commissuris saxorum vel in metallis aerariis apparent. 15, 26.

commodum: quidquid aquarum est, varie commodis servit (*pro* c. s. accommodatur A). 4, 5. ↑ regio inclita caeli ac soli commodis (—ditas A). 48, 2.

commoveo: hi qui siderum sequuntur disciplinam, contendunt meatus istos commoveri lunae cursibus. 23, 22. ↑ [nulla illi (regi) femina datur propria, sed per vicissitudines, in quamcunque commotus sit, usurariam sumit. 22, (15). Mo. app. 219, 13/14.]

communis: quae communia sunt omnibus (perdicibus), generatim persequemur. 7, 29. ↑ haec sunt de canibus Albanis: reliqua communia universis. 15, 8.

comoedia: hic (in Sicilia) primum inventa comoedia (comediam [H]). 5, 13.

1. comparo (conp.: 27, 53.) = *sibi parare:* basilisci reliquias amplo sestertio Pergameni conparaverunt (—rarunt H, parauerunt M). 27, 53. ↑ (puerorum) alterum de Transalpina Gallia, alterum ex Asia comparaverat. 1, 84.

2. comparo (conp.: 23, 1. 33, 8. 52, 47.) = *conferre, pass. similem esse:* hanc arborem, priusquam penitus fides proderetur, alii lentisco, alii mage terebintho conparabant. 33, 8. ↑ (eale) hippopotamis comparatur. 52, 35. ↑ foliorum latitudo formae Amazonicae peltae conparatur (comparantur N S). 52, 47. ↑ nec est in terris omnibus, quod merito ad istas eminentias comparetur. 9, 8. ↑ septimum (ostium Histri) . . . non habet, quod amni comparetur. 13, 1. ↑ Direum . . . cuius ubertati non est quippiam, quod comparari queat. 48, 1. ↑ piscator ex Sicilia proconsuli Surae praeter alia etiam rictu oris comparabatur (—ratur R). 1, 83. ↑ Chulli purpurario fuco Tyriis velleribus comparata (—tae L M G P). 26, 1.

comparandus: est et alce mulis comparanda. 20, 6. ↑ terrarum plaga conparanda optimis. 23, 1. ↑ ficus Aegyptia, foliis moro compa-

randa. 32, 34. † (mater), quae nihil patri (suo) comparandum reddidisset. 1, 79.

comperio (conp.: 1, 10. 20, 9.): quae compererat (compereat [L]B, concerperat S), reportavit. 53, 9. † cum se ex Nicostrate, Euandri matre, . . . inmortalem conperisset (Hercules). 1, 10. † qualitas materiae istius (sucini) summatim antea, Germanico autem Caesare omnes Germaniae oras scrutante conperta (est). 20, 9. † (India) Alexandri Magni armis comperta. 52, 2. † compertum (*om.* M^a) et illud est (*om.* M), quod . . . uterque (conceptus) residet. 1, 60.

competens: unde competens hoc loco duco super hominis generatione tractare. 1, 53.

compitum (conp.: 27, 21.): aconito carnes inlinunt (Hyrcani) atque ita per compita spargunt semitarum. 17, 10. † carnes pollutae iactaeque per conpita (cupita N) concurrentium semitarum. 27, 21.

complaceo: sagda (lap.) apud Chaldaeos . . . habetur loco principe, ceteris propter gratiam magis complacet (placet S) iucundissime virens. 37, 9.

compono: C. Caesar universam hanc inconstantiam, incisa temporum turbatione, composuit. 1, 45.

comprobo: Nepoti et Lutatio opiniones Eratosthenis et Apollodori comprobantibus. 1, 27. † (Arion), cuius exitum annalium con(com?)-probavit (comprobat H, probauit SA) fides. 12, 12.

computatio (conp.: 52, 5): lunari computatione annum peraequarunt. 1, 37. † habita per reges conputatione. 52, 5.

computo (conp.: 1, 30. 1, 34. 8, 7.): inter tres Europae maximos (—mus M) fluvios (—uius M) et hunc (Rodanum) computant (conputantur M). 2, 53. † ante Augustum Caesarem incerto modo annum conputabant. 1, 34. † Romani initio annum decem mensibus computaverunt. 1, 35. † Meliboea in hoc pede conputatur (istic habetur F N^2, in hoc pede computatur melibia (—bya P^2) istic habetur P). 8, 7. † cum octingentesimo primo anno urbis conditae ducentesima septima olympias conputetur (computatur H), par est Romam septimae olympiadis anno primo credi conditam. 1, 30.

concavus: subducti oculi et recessu concavo introrsum recepti (chamael.). 40, 21. † si . . . cum concavi (caui M^b, aui M^a) sunt, inspectantium facies aemulentur (smaragdi). 15, 25.

concedo: adtrectare etiam ea audet (Cacus), quae concesserant in Arcadum iura. 1, 8. † [unde ei (regi) nec votum nec spes conceditur liberorum. 22, (15). Mo. app. p. 219, 15.]

conceptaculum: damnata pars mundi . . . ipsisque prorsus aquilonis conceptaculis (conflatibus SAP^2) rigentissima. 15, 21.

conceptus: inter duos conceptus cum intercessit paululum temporis, uterque residet. 1, 60. † decimus a conceptu (—cepto 99, —cepta 86) dies dolore gravidas admonebit. 1, 62. † ex primis conceptibus ob nimiam feritatem inutiles partus iudicant. 15, 11.

idem verbum pro libidine?: (conchae) certo anni tempore luxuriante conceptu sitiunt rorem velut maritum. 53, 23.

concha: conchae sunt, in quibus hoc genus lapidum requiritur. 53, 23. ↑ piscantium insidias timent conchae. 53, 27. ↑ conchis ipsis inest sensus. 53, 26. ↑ grandescentibus conchis flavescit margarita. 53, 26.

conchylium: in latebrosis rupium cavaminibus . . . reduviae conchyliorum (coch— R, conchyae M) resederunt. 9, 9.

concĭdo: matres in somnum ita concidunt, ut nec vulneribus excitari queant. 26, 6.

concinnitas = *(dicendi) brevitas, (quae vox nusquam apud Sol. invenitur):* liber est ad conpendium praeparatus . . . ita moderate repressus, ut nec prodiga sit in eo copia nec damnosa concinnitas. praef. 2. ↑ sed ni (*sic malim,* Mo. si, si *om.* [R] B S) Indicis urbibus aut nationibus resistamus (*cf. Plin. 6, 58.*), egrediemur repromissae concinnitatis (—natis [R] CN, —nantis G) modum. 54, 1.

concinno: (phoenix) rogos suos struit cinnamis, quos prope Panchaeam concinnat (—nant R [R] CN *et multi codd. min. mom.,* concinant H. 90. 94. 101. concinunt *Dic.,* continuant 123, continuat 71. 142, incendit 28. 70.). 33, 12. ↑ concinnantur a perdicibus nidi munitione sollerti. 7, 29.

concino: mantichora . . . voce tam sibila, ut imitetur modulos fistularum [tubarumque concinentum (—tium Q, concentum P)] (*sic* L Q G P *cum Plinio, om.* R C N H S A). 52, 37. ↑ tibicines carmen cyclopium quasi de colludio concinuisse (—set N S) traduntur. 9, 17.

concipio: *propr.:* a) = *accipere:* quae opinio in eo fidem concipit (—cepit L M G), quod in aris... numquam cineres eluuntur. 11, 33. ↑ omnem (fontis Nili) abscessus originem de sole concipi (—pit G[1]). 32, 12.

b) = *exardescere:* [(portio manipulorum Soli dicata) si iuste divisa sit, radiis inflagrata incendium concipit. 33, 10. Mo. app. p. 220, 24.] ↑ sarmenta licet viridia sponte concipiunt. 5, 23.

c) = *semen in se recipere, gravidam fieri:* (feminae cervae) non concipiunt ante Arcturi sidus. 19, 10. ↑ (equae) aspiratae favonii vento concipiunt. 23, 7. ↑ sic (conchae) concipiunt (—cupiunt N) gravidaeque fiunt. 53, 23. ↑ (feminae), quae quinquennes concipiant (—piunt H). 52, 31. ↑ (paeanitem lap.) et concipere et parere et parturientibus opitulari fama prodiga est. 9, 22. ↑ concepta femina gestantis vultum pallore inficit. 1, 63. ↑ matrem . . . adulterio ex Aethiope conceptam (—tum M). 1, 79. ↑ (Hercules et Iphicles) gestati eodem onere, intervallis tamen quibus concepti fuerant, nati videntur. 1, 60. ↑ edunt equae et ventis conceptos (—tus C[a] A). 45, 18.

transl.: (Archelaus) maerorem quem animo conceperat, vultu publicavit. 9, 15.

concitus: quamvis (Nilus) concitus ibi feratur. 32, 6.

concolor: color varius et in momenta mutabilis, ita ut cuicumque rei se (chamaeleon) coniunxerit, concolor (—los M) ei fiat. 40, 23.

concordia: ita periculi ac difficultatis concordia ad Caspios nisi hieme accessus negatur. 47, 2. ↑ (Jolaus) palantes incolarum animos ad concordiam (ad cordiam H) eblanditus. 1, 61.

concorditer: ad terras Scytharum, quibuscum concorditer (corditer M) degunt (Parthi). 55, 1.

concordo: concordant omnes (Thraces) ad interitum voluntarium. 10, 2.

concors: concors cura omnium (gruum) pro fatigatis. 10, 15.

concredo: Archelaus in tantum litterarum mire amator fuit, ut Euripidi tragico consiliorum summam concrederet (—cederet RCNHS). 9, 15.

concrepo: lytris . . . animal morsu potentissimum, adeo ut . . . conventum dentium non prius laxet, quam concrepuisse persenserit fracta ossa. 13, 2.

concretus: feminis perinde est infausta nativitas, si concretum (concertum M) virginal fuerit. 1, 67. ↑ ultra Thylen accipimus pigrum et concretum mare. 22, 9. ↑ aliis concreta ora sunt. 30, 13. ↑ nonnullos nasci accepimus concretis ossibus. 1, 74.

concupisco: cum Romanam amicitiam flagrantius concupivisset (—pisset N[H]). 53, 10.

concurro: concurrente (concurdi M, concordi LGP²) violentia hinc urgentis elementi hinc resistentis undis exultantibus molem colligi, quae excessus (Nili) facit. 32, 11. ↑ omisso ancipiti concurrentium quaestionum has opiniones probatissimas invenimus. 23, 19. ↑ carnes pollutae iactaeque per conpita concurrentium semitarum. 27, 21.

condensus: (lacus) condensus (—sum R) arbustis (—tum R). 5, 3.

conditor: historiae conditores Xanthus, Hecataeus, Herodotus. 40, 6. ↑ Dinocrates architecton alterum a conditore (secundum post conditorem . . . locum sortitus est SAP²) . . . locum detinet. 32, 41.

conditorium: (Pusionis et Secundillae) reliquiae adhuc in conditorio Sallustianorum videntur. 1, 88.

condo = a) *extruere:* ac ne quis inposito a se nomine privatim gloriaretur, de condentium numero urbi (Icosio) nomen datum. 25, 17. ↑ ut defuncto (Buc.) . . . urbem etiam conderet, quam in nominis memoriam Bucephalam nominavit. 45, 9. ↑ regionis huius amoenitatem Alexander Magnus usque adeo miratus est, ut ibi primum Alexandriam conderet. 48, 3. ↑ Romam condidit Romulus. 1, 17. ↑ Thebas condidit Amphion. 7, 21. ↑ Caranus . . . urbem condidit, quam (q. c. R) dixit Aegas. 9, 12. ↑ urbs Abdera, quam Diomedis soror et condidit et a se sic vocavit. 10, 10. ↑ oppidum, Cyrenas vocant, quod Battius Lacedaemonius . . . condidit. 27, 44. ↑ Liber pater . . . condidit (—dit SA) hoc oppidum (Scythopolim). 36, 1. ↑ Melitam Samiramis condidit. 45, 4. ↑ in (Sogdianorum) finibus Alexander Magnus tertiam Alexandriam condidit ad

contestandos itineris sui terminos. 49, 3. † Arachosiam ... Samiramis condidit. 54, 2. † aedem etiam, quae Saturni aerarium fertur, comites eius (Herculis) condiderunt. 1, 12. † (oppida), quae primum Aborigines ..., totius postremo Graeciae advenae et in summa victores Romani condiderunt. 2, 3. † Phocaënses . . . Massiliam urbem ... condiderunt. 2, 52. † Colchorum urbem Dioscuriadem Amphitus et Cercius ... condiderunt. 15, 17. † Carthaginem apud Hiberos . . . Poeni condiderunt. 23, 8. † Hipponem Regium postea dictum, item Hipponem alterum de interfluenti freto Diarrhyton nuncupatum . . . equites Graeci condiderunt. 27, 7. † Mytilenaei ad tumulum ducis Thessali Achillion oppidum condiderunt. 40, 17. † plurimas in ea regione urbes Milesii condiderunt. 44, 2. † in aemulationem urbis huius (Babyloniae) Ctesiphontem Parthi condiderunt (—didere H, —dididerunt G). 56, 3. † (urbs Caralis), quam condiderat (*om.* S) ipse (Aristaeus). 4, 2. † Amunclas, quas Amyclas ante Graeci condiderant (—runt A). 2, 32. † condita autem Alexandria est duodecima centesimaque olympiade (*haec omnia om.* RCNH). 32, 42. † (Arcades), a quibus primum Pallanteum oppidum conditum (*om.* L) (est). 1, 14. † cum septima coeptante (olympiade) Roma condita sit (sit sic MP). 1, 28. † Cincio Romam duodecima olympiade placet conditam (esse). 1, 27. † incipiente olympiade septima Romam conditam (esse). 1, 27. † par est Romam septimae olympiadis anno primo credi conditam (esse). 1, 30. † quis ignorat vel dicta (—tam MGB) vel condita (v. c. *om.* G, —tam MB) a Iano Ianiculum, a Saturno Latium atque Saturniam ... 2, 5.

part. conditus: [Babylonia a Samirami condita. 56, 1. Mo. app. p. 221, 23.] † ibi oppidum Olisipone Ulixi conditum. 23, 6. † Ioppe oppidum antiquissimum orbe toto, utpote ante inundationem terrarum conditum. 34, 1. † urbis conditae anno (a. u. c. A) octingentesimo primo 1, 29. † cum octingentesimo primo anno urbis conditae ducentesima septima olympias conputetur. 1, 30. † anno urbis conditae quadringentesimo septuagesimo secundo. 25, 15. † (phoenix) captus ... anno octingentesimo urbis conditae. 33, 14. † anno urbis conditae quingentesimo sexagesimo quinto. 46, 2. † anno ante urbem conditam centesimo sexagesimo. 40, 16. † [post Romam conditam anno trecentesimo octogensimo quinto. 40, 4. Mo. app. p. 220, 33.]

b) = *abdere:* Atlas mons . . . eductus in viciniam lunaris circuli ultra nubila caput condit. 24, 8. † (Syracusis) etiam cum hiberno conduntur (uentilantur AP²) serena, nullo non die sol est. 5, 8.

c) *de fluminibus* = *effundi:* Cephisos amnis se in maria condit (*sic* RCHSA, —didit Cᵃ, —ditur LMGP *om.* se). 7, 25. † (Nilus) septem ostiis conditur. 32, 8. † Exampaeus liquido admixtus fluori amnem vitio suo vertit adeo, ut dissimilis sibi in maria (Hypanis) condatur (—dat RCHL¹M). 14,1.

conduco: (hippopotamus) plagam . . . caeno oblinit, usquedum vulnus conducatur (—citur A, condatur H) in cicatricem. 32, 31.

conecto: [nam cum prima foret rebus natura creandis | in foedus conexa suum. Pont. 9. Mo. app. p. 234.] ↑ fit . . . de tenacitate conexa contagione partitio repentina. 1, 56.

confero: a) = *deferre:* navis a Phrygia gerula sacrorum, dum sequitur vittas castitatis, contulit (—li 4. 129[1], consulit 7, conclusit 13, cont. cl. pud. pr. *compl. codd.,* puditie obtinuit pr. (*om.* claudiae) 111) Claudiae principatum pudicitiae. 1, 126.

b) = *manum conserere:* signis conlatis quinquagies et bis (Caes.) dimicavit. 1, 106.

c) = *comparare:* [conlata igitur hac epistula cum ea, quae auspicium scriptionis facit. praef. spur. Mo. app. p. 217, 21.] ↑ conlatis igitur nostris et Graecorum temporibus. 1, 27.

d) = *prodesse:* (Uticensis Cato) professus plurimum se eo facto senatui et populo contulisse. 1, 122.

confertus: (elephanti) si confertis (—uertis S, —sertis HM) pecoribus occursitent, itinera sibi blanda et placida manu faciunt. 25, 6.

conficio = *perficere:* solis meatum . . . zodiacum conficere (—ret NS) decursum. 1, 39. ↑ confecto quarto anno. 1, 46. ↑ confecto Mithridatico bello. 1, 121.

= *efficere:* sic confici ad apertum mare decies octies centena et septuaginta quinque milia. 56, 7.

= *componere:* confecta (non fecta M[a]) ex medullis ipsorum (cervorum) unguina sedant calores hominum languentium. 19, 16.

confinis: confines sunt Thali his nationibus. 15, 18. ↑ confines (c. sunt H) Mauretaniae certo tempore lucustas terrestres legunt. 30, 8.

confirmo: facta etiam vel gentium vel insularum commemoratione ad confirmandae (—dum HB, firmandae P) fidei argumentum. 56, 6.

conflagro: notatur ergo eadem die conflagravisse templum Ephesi, qua Alexander Magnus Pellae natus est. 40, 4.

conflictus: (elephanti) itinera sibi blanda et placida manu faciunt, ne quod obvium animal interimant conflictu (*sic* RCN, —tis H, adflictu SA, ad (at G) conflictu LMGP) fortuito. 25, 6.

confligium: (cavamina), quae fluctuum confligiis (—gis C[a]NS, confragiis A) tunc adesa sunt. 9, 9.

confluo: a) *propr.:* (flumina), quorum tanta copia ibi confluit, ut naturam maris vertant. 19, 4.

b) *transl.:* (Diomedeae aves) confluunt rorulentae. 2, 49. ↑ serpentes undique gentium convenae a verno statim die illuc confluunt (—fluant P[1], ilico coeunt SAP[2]). 47, 2. ↑ in hanc (Siciliam) plurimi Corinthiorum Argivorum Iliensium Doriensium Cretensium confluxerunt. 5, 8.

confodio: duobus equis eo (M. Sergio) insidente confossis. 1, 104.

confugio: nonnulla (animalia) simul confugiunt (n. s. c. *om.* N) ad volutabra. 32, 38.

congelo: Oceanum septemtrionalem . . . Hecataeus Amalcium appellat, quod gentis illius (Scytharum) lingua significat congelatum (*sic* LMGP *cum Plinio,* c. mare RCN HSA). 19, 2.

congeries: accolae illas congeries (frutices cinnamorum) plumbatis petunt iaculis. 33. 15. ↑ ligna vitea super aras struunt nec ignis apponitur in hanc congeriem. 5, 23.

conglobo: mundum animal esse eumque ex variis elementorum corporibus conglobatum moveri spiritu regente. 23, 20.

congressio: Varro . . . adnotavit Tritannum gladiatorem natura Samnitem fuisse, qui . . . omnes adversarios levi tactu ac paene securis congressionibus vicerit. 1, 75.

congressus: (Arabes sacri) non congressibus (—sionibus SAP; congressu *Plinius*) feminarum polluuntur. 33, 7.

congrex: (Diomedeae aves) congreges (*sic* LMGP², congres P¹, congregatae RCN¹HSA, cum grege N²) volitant. 2, 46.

congruens: inseruimus et pleraque differenter congruentia. praef. 4.

congruo: in paederote (lap.) congruit (—guit Mᵃ) quicquid eximium est quadam decoris praerogativa. 33, 22. ↑ quamquam ista sic congruant. 1, 16. ↑ concors cura omnium pro fatigatis, adeo ut si qua defecerit, congruant universae (grues). 10, 15. ↑ non penitus ad nuncupationem sui congruere (—grue 13. 41¹. 42. 53. 81, c. aiunt 133) insularum qualitatem. 56, 19. ↑ cum ad exitium viantium elementis congruentibus in terris flabra saeviant. 27, 39. ↑ in eadem vocis inpedimenta et tardatae sonum linguae naturalibus offendiculis congruebant (—bat RCHL²P²). 1, 83.

inpers.: enitenti spiritum retinere plurimum congruit. 1, 64.

congruus: congruae supremis talibus exequiae. 1, 119.

conicio: Nilum autem iam inde esse coniciunt (—iectant [H]SA *et pro gl* P²), quod hoc stagnum herbis piscibus beluis nihil minus procreet quam in Nilo videmus. 32, 3.

coniugatio: (ursi) apti amplexibus mutuis velut humanis coniugationibus copulantur. 26, 3.

coniugium: aliae (mulierum) mutatis coniugiis (—gis L¹) exuunt sterilitatem. 1, 59.

coniugo: Aristaeum . . . seiuges usque ad se gentes ad unum morem coniugasse. 4, 2.

coniungo: color varius et in momenta mutabilis, ita ut cuicumque rei (chamaeleon) se coniunxerit (coniuxerit N, iunxerit SA), concolor ei fiat. 40, 23. ↑ quas formae premit dedecus, dotibus emunt, quibus coniungantur (—iugantur MG, —iungentur RᵇNSA, —iugentur C, —iungetur Rᵃ). 10, 4. ↑ coniuncto (*sic* LMGP, —ducto RCNHSA) populo utriusque sanguinis. 4, 2.

coniuratio: Euboea insula laterum obiectu efficit Aulidis portum, saeculis traditum Graiae coniurationis memoria. 7, 24.

coniux: a) *de viris:* (uxor) hoc palmae refert praemium, ut arbitrio suo ascendat rogum coniugis. 52, 32. ↑ (feminae) insiliunt defunctorum rogos coniugum (d. i. mari-

torum r. A, insiliunt d. insiliunt maritorum r. coniugum P). 10, 3.

b) *de feminis:* aperto coniugis adulterio. 1, 66. ↑ Lolliam Paulinam Gaii principis coniugem vulgatum est habuisse tunicam ex margaritis. 53, 29.

c) *de bestiis (plur.):* (delphines) quoquo eant, coniuges evagantur. 12, 3. ↑ (serpentes) non temere nisi coniuges evagantur. 27, 34.

conlabor: hanc Abderam olympiade prima et tricesima senio conlapsam (—sa R) Clazomenii (restituerunt). 10, 10.

conligo 3: *v.* colligo.

conliminium: hoc est conliminium (—num A), in quo limes Persicus Scythis iungitur. 49, 6.

conlimitaneus: Phrygia . . . aquilonia parte Galatiae conlimitanea (*sic* LMP[1], — nanea G, collimita a RC, collinita a NH, conliminata a A, conliminita P[2], conliminatae a S). 40, 9.

conlimitor: Gelonis Agathyrsi conlimitantur (gel. ag. conl. *om.* G). 15, 3.

conloquium: etiam conloquii potestas punito (regi) denegatur. 53, 18. ↑ admissus . . . ad conloquia regis. 53, 9.

conludium: *v.* colludium.

conor: deiectum in Tiberim cadaver adnatans (canis) sustentare conatus (est RSAP, *om.* L). 15, 10.

conparo: *v.* comparo.

conpendium: conpendio spatii brevioris reperto. 29, 6. ↑ liber est ad conpendium praeparatus. praef. 2.

conpenso: (Euthymenis filium) inmoderatis aegritudinum suppliciis conpensasse (pensasse L[1]M) praecipitem incrementi celeritatem. 1, 92.

[**conperco:** in hiemem conpercunt (*sic* P, —gunt LMS, — spergunt FGA) arborum fructus. 22, (17). Mo. app. p. 219, 27.]

conperio: *v.* comperio.

conpes: cum viginti mensibus . . . nullo momento sine conpedibus fuerit et catenis. 1, 105.

conpitum: *v.* compitum.

conpluo: ita nautae prodiderunt conpluti saepe ex illo casu imbre saxatili. 10, 15.

conprehendo: a) *propr.:* ut elephantos ad potum ventitantes mordicus conprehensa ipsorum manu rapiant (vermes caerulei) in profundum. 52, 41.

b) *transl.:* Gaetulae etiam mulieris nomen Jubae libris conprehensum est. 27, 16. ↑ pigeret hoc adseverare, ni Maecenatis et Fabiani multorumque praeterea esset litteris conprehensum. 12, 8.

conprimo: a) *propr.:* (conchae) intempestivo metu conprimuntur. 53, 25.

b) *transl.:* (Palanthus Hyperborei filia), quam Hercules ibi conpressisse visus est. 1, 15.

conprobo *v.* comprobo.

conputatio *v.* computatio.

conputo *v.* computo.

conquiesco: post annum quinquagesimum fecunditas omnium (mulierum) conquiescit. 1, 59. ↑ cum animi (delphinum) conquieverint (—uerunt RCNSAP, cum quieuerit M), (pinnae dorsuales) quibusdam receptaculis operiuntur. 12, 5.

consaepio: consaeptum . . ., intra quod ritus sacrorum. 1, 10.

consaepto: lucus, in quo consaeptant (in quem compellunt SAP²) animalia diversissimi generis. 32, 37.

conscientia: sardonyx in omnium venit conscientiam. *(cf. Salm. I. p. 397).* 33, 18.

conscius: Indicos elephantos Mauretani timent et quasi parvitatis suae conscii (c. p. s. SA, p. c. (*om.* suae) P) aspernantur ab his videri. 25, 8.

consecro: quae res et locum et factum consecravit (honestauit AP²). 1, 125. † hoc in loco Orestes . . . simulacrum Scythicae Dianae, quod de Taurica extulerat . . . consecravit. 2, 11. † a corruptelis aurarum vindicatur quidquid ibi semel est deo consecratum. 8, 6. † praecantationibus legitimis consecrata (—creta H) (gemma). 27, 37.

consensus: consensu publico rerum omnium interdicta ei (regi) facultate. 53, 18.

consequens: ab insula eus ea, ut consequens (est *ins.* GBP), ad continentem. 54, 1.

consequor: (puer) ludicro leporem consecutus est. 1, 97.

consero: a) *propr.:* (Galliae) pleraeque consitae vitibus et arbustis. 21, 1.

b) *transl.:* feminae (cervae) licet prius conserantur (—secrantur L¹ P¹, conserant GP²), non concipiunt ante Arcturi sidus. 19, 10. † cum se coitu draconis consatam adfirmaret (Olympias). 9, 18.

consilium: ut Euripidi tragico consiliorum summam concrederet (Archelaus). 9, 15.

consisto: cum . . . quadrigae . . . post decursa legitima spatia ad locum palmae sponte consisterent. 45, 14.

consobrina: a consobrina (Aeneae) Leucosiam (appellatam). 2, 13.

conspicio: e vertice (Cassii montis) vigilia adhuc quarta conspicitur (*om.* H) globus solis. 36, 3. † (leones) terram contuentur, quo minus conspectis venabulis terreantur. 27, 20.

conspicor: strophilos avis . . . aditum sibi in usque fauces (croc.) facit. quod ichneumon conspicatus (*sic* RCNHLMGP², — tur SAP¹; *cf. etiam* Mo. app. p. 220, 8) penetrat beluam 32, 25.

conspicuus: (Tigris) caput tollit mire quam lucidum, conspicuo (lucido conspicuo LM, lucido conspicuoque G) fonte in loco edito. 37, 5.

constantia: constantia veritatis penes eos est, quos secuti sumus. praef. 6.

constituo: a) = *condere, extruere:* constituta (est) ab Ascanio longa Alba. 2, 16. † Lix quoque colonia in eodem tractu constituta est. 24, 3. † Cadrusium oppidum ab Alexandro Magno ad Caucasum constitutum (—tus S, constitum H [L]) est. 54, 2. † (locus), in quo . . . a Cyro arae sunt constitutae. 49, 4. † notum est a Philoctete Petiliam constitutam (esse). 2, 10. † (Carthago) post annos DCCXXXVII exciditur, quam fuerat constituta (extructa SA). 27, 11. † Apameam . . ., oppidum a rege Seleuco postmodum constitutum. 40, 7.

b) = *collocare, ponere (cf. Arch. VII 481. IX 307 et BlfdbayrGw. 32 p. 402):* sole scilicet in parte cancri vigesima constituto. 37, 2. ↑ has easdem (coturnices) in Latonae tutela aestimant constitutas. 11, 20. ↑ perinde alias propter constitutas (c. pr. S) aeque insulas. 19, 7. ↑ in profundis Oceani nares quasdam mundi constitutas (mores quosdam m. spiritus constitutos R²). 23, 21. ↑ apparet ista duo flumina ad modulum eiusdem perpendiculi constituta (cost— N) . . . easdem incrementi causas habere. 37, 4. ↑ Iove in piscibus, Saturno Venere Marte Mercurio in scorpione, Sole in tauro, Luna in libra constitutis. 1, 18. ↑ Cilicia antea usque ad Pelusium Aegypti pertinebat Lydis Medis Armeniis Pamphylia Cappadocia sub imperio Cilicum constitutis. 38, 2.

c) = *statuere:* cum haec sic forent constituta. 1, 44.

consto: a) = *compositum esse:* licet plurimi eorum magnum annum non quingentis quadraginta, sed duodecim milibus nungentis (*sic*) quinquaginta quattuor annis constare (stare 120, *post* dicant 15) dicant. 33, 13. ↑ ut ad liquidum annus diebus trecentis sexaginta quinque et quadrante constaret. 1, 39.

b) *inpers.:* = *notum est:* inter exortum urbis et Troiam captam iure esse annos quadringentos triginta tres constat. 1, 28. ↑ quantus manibus expansis inter digitos longissimos modus est, tantum constat esse inter calces et verticem. 1, 93. ↑ Eutychidem feminam Asia exhibitam, quam constabat tricies enixam. 1, 52.

constringo: (umor), qui constrictus vi caloris velut in aestivam glaciem corporatur. 47, 1.

consuesco: nonnullos . . . neque sudare consuesse (consuisse R C M S) neque sitire (n. sit. consuesse A). 1, 74.

consuetudo: a) = *usus:* et Cyrum et Scipionem consuetudine (—nem N S, consolitudine M) credamus profecisse. 1, 108.

b) = *familiaritas:* delphina puer fragmentis panis primo inlexit, et in tantum consuetudo valuit, ut alendum se etiam manui ipsius crederet. 12, 7.

consuetus: (equi) obliti mansuetudinis, si quando mutassent consueta servitia. 45, 6.

consul (*pro consulibus* cos.: 15, 10. 27, 11. 27, 40. 33, 14. [40, 4]): Caesar Augustus est consul creatus (cons. cr. est H A). 1, 32. ↑ (Aquae Sextiae), quondam hiberna consulis (—le R C, —les N S). 2, 54. ↑ L. Plotium fratrem Planci bis consulis (—susis H). 46, 3. ↑ Bruto consule. 11, 31. ↑ M. Messala consule. 26, 10. ↑ cum C. Pompeius Gallus et Q. Veranius . . . fuerint consules. 1, 29. ↑ Fonteio Vipsanoque consulibus. 1, 98. ↑ Sp. Tarpeio A. Aterio consulibus (c. *om.* H) 1, 102. ↑ Ap. Iunio P. Sicinio cos. (consule G, consule * L¹). 15, 10. ↑ M. Antonio P. Dolabella cos . . 27, 11. ↑ Cn. denique Servilio C. Sempronio cos. (consule L M G P, consules N). 27, 40. ↑ L. Papirio Sp. f. C. Poetelio C. f. consulibus Romanis. (*cf.* Mo. app. p. 220, 12.) 32, 42. ↑ Q. Plautio itaque et Sex. Papinio cos. (ces 135, cum suis 63).

33, 14. † [M. Fabio Ambusto T. Quintio Capitolino cos. 40, 4. Mo. app. p. 220, 32.] † ad A. Hirtium et C. Pansam consules (consul** L, consulibus H) anni septingenti decem. 1, 32.

pro consule *v.* proconsul.

consularis: Pomponium poëtam consularem (cons R, consulem H) virum numquam ructuasse. 1, 74.

consulatus: consulatu (consulat M[a]) eorum olympias septima et ducentesima actis publicis adnotata est. 1, 29. † quorum consulatu Caesar Augustus est consul creatus. 1, 32.

consulo: illud maximum (omen), si de consulentis manu cibum capiat (Apis). 32, 19. † (Sibyllae) librum ad Cornelium usque Sullam pontifices nostri consulebant. 2, 16.

consulto (*adv.*): relicta consulto visci unguilla. 27, 56.

consultum: cuius devotionis ministerium munificentia senatus honorata Hirpis perpetuo consulto (—tu N A, consulato S, *om.* L[2]) omnium munerum vacationem dedit. 2, 26.

consumo: ramorum umbrae ambitu bina stadia consumunt (—suunt R C, —sunt N, —cludunt H, —sumant Q). 52, 47.

consurgo: a) *propr.:* amphisbaena consurgit in caput geminum. 27, 29.

= *attolli:* Atlas mons e media harenarum consurgit (e— P[2], ex— S A) vastitate. 24, 8. † (Taurus), ubi in excelsissimam consurgit sublimitatem. 38, 12. † Paphlagonia . . . consurgit Cytoro monte (cyt. m. cons. S A). 44, 1. † maximos eius (Nili) exitus cubitis duodeviginti consurgere. 32, 15.

b) *transl.:* = *incipere:* Italia . . . universa consurgit a iugis Alpium. 2, 19. † Inguaeones tenent, a quibus primis post Scythas nomen Germanicum consurgit. 20, 1.

contabulo: bubulis utribus contabulatas (contu— M 93. 151, —tubulotuas 35, —stabulatas 78. 117, —stabilitas 38) crates superponunt. 56, 8.

contagio: fit . . . de tenacitate conexa contagione partitio repentina. 1, 56.

contego: (lynces) egestum liquorem ilico harenarum tumulis . . . contegunt. 2, 38 † (Diomedeae aves) sic contegunt subtercavata. 2, 47. † (Phanesii), quorum aures adeo in effusam magnitudinem dilatentur, ut reliqua viscerum illis contegant (—gunt M). 19, 8. † (Euphrates) ad instar Aegyptii amnis terras contegens (terris (—ras S) superfusus S A). 37, 2. † [arbor . . . hiulco cortice et admodum reticulato dehiscentibus venis, adeo ut per ipsos sinus pars intima vix tenui libro contegatur. 52, 52. Mo. app. p. 221, 11.]

contemno: ideo contemnunt venena (*sic* R C N H A, v. c. L M G P S). 2, 27.

contemplatio: a) *propr.:* contemplatione numeri parilis offensi. 1, 43. † odore earum (pantherarum) et contemplatione armenta mire adfici. 17, 8. † absonum est a contemplatione rerum praesentium. 38, 1. † stupuisse . . . regem pecuniam . . ., quod tametsi signata disparibus foret vultibus, tamen pa-

rem haberet modum ponderis: cuius aequalitatis contemplatione (—nem NQ) cum Romanam amicitiam flagrantius concupivisset. 53, 10.

transl. = *effigies:* siderites a contemplatione ferri nihil dissonat. 37, 23.

contemptim: cum (leones) premuntur a canibus, contemptim (—ti R) recedunt. 27, 18.

contemptus: Thracibus barbaris inesse contemptum vitae. 10, 1.

contendo: a) = *intendere:* (corocotta) numquam cohibet aciem orbium, sed in obtutum sine nictatione contendit. 27, 26.

b) = *pertinere:* pergam ad residua, quae in Thessaliam et Athamaniam contendunt (porriguntur (—gantur P) AP). 9, 8.

c) = *festinare:* (grues) contendunt (se tollunt AP²) in altissima. 10, 13.

d) = *adfirmare:* Cnosii . . . primum . . . apud se fruges satas audacter cum Atticis contendunt (affirmant A). 11, 10. ↑ hi qui siderum sequuntur disciplinam, contendunt meatus istos commoveri lunae cursibus. 23, 22. ↑ quod gnomonici similibus parallelis accidere contendunt. 37, 3. ↑ Gangen quidam fontibus incertis nasci et Nili modo exultare contendunt (perhibent SAP²). 52, 6.

1. contentus: (gymnosophistae) contentis oculis orbem candentissimi sideris contuentur. 52, 25.

2. contentus: cuius (Euripidis) suprema non contentus prosequi sumptu funeris, crinem tonsus est (Archelaus). 9, 15. ↑ (Nigris) intra ripas quoque tunc redit, cum contentus est alveo suo Nilus. 30, 1.

conterminus: Phrygia . . . meridiana (parte) Lycaoniae Pisidiae Mygdoniaeque contermina (—ne RCN). 40, 9.

contero: idem (dionysias lap.) si aquae mixtus conteratur, vinum fragrat. 37, 18.

contestor: Alexander Magnus tertiam Alexandriam condidit ad contestandos itineris sui terminos. 49, 3.

conticesco: homo, quem prius viderit (Italiae lupus), conticescit. 2, 35.

continens *(abl.:* e: *11, 24. 22, 8 (10). 56, 11) (opp. insula):* ita etiam continens (const— M) naturam maris sui patitur. 27, 39. ↑ Tarracina insula . . . aevo nectente addita continenti. 2, 22. ↑ multae . . . insulae obiacent Atticae continenti (—tis RCNS, —tes A). 7, 20. ↑ (insulae Abalciae) magnitudinem inmensam et paene similem continenti. 19, 6. ↑ Athon classibus Persicis navigatum continentique (—tiaque P²) abscissum. 9, 3. ↑ reversos ad continentem (continem G) res Hispanienses vocant. 23, 1. ↑ ab insula eus ea, ut consequens, ad continentem (cons. aut conti[nente]m M, cons. aut continens est [L] Q). 54, 1. ↑ Euboea . . . modico aestu dividua est a Boeotiae continente (—ti RCNH, —tem A). 11, 24. ↑ insula a continenti septingentis pedibus separatur. 23, 12. ↑ insulas . . . magno spatio a continenti (—tinet H) separatas. 52, 33. ↑ Gorgades insulae . . . distant a conti-

nente (—ti *multi codd. min. mom.*, —tis 130, —tiae 22. 35) bidui navigatione. 56, 11.

de insula: Tanatus insula . . . a Brittaniae continente (—ti [H]) aestuario tenui separata. 22, 8 (10).

neutr. plur.: in Germaniae continentibus gallaica (gemma) reperitur. 20, 14.

continentia: in hac continentia Opuntius sinus, Larisa oppidum, Delphi, Ramne quoque. 7, 26.

contineo: a) = *coërcere, custodire:* (pater), qui supplicii causa claustris poenalibus continebatur. 1, 124.

b) = *conprehendere, conplecti: propr.:* [(Asia) continet Colpos, Albanos, Partos, Sirtas et Hircanos. 39, 2. Mo. app. p. 222, 25. ↑ quaeque sub aestifluis Thetis umida continet antris. Pont. 3. Mo. app. p. 234.] ↑ (selenites lap.) continens lunae (—nes linguae G) imaginem. 37, 21. ↑ in Gange insula est populosissimam continens (—nes G) gentem. 52, 11. ↑ [materie ista (hebeno) liquorem noxium non contineri. 52, 53. Mo. app. p. 221, 14.]

transl.: phoenix . . . in comitio publicatus est. quod gestum . . . actis etiam urbis continetur. 33, 14. ↑ mensura quoque veracibus libris continetur (—nentur LMGP). 34, 3.

contingo: a) *propr.:* Flavianus ipse eum (delphina) contigit. 12, 9. ↑ flamma . . . quem contigerit (—cerit R), non adurit. 5, 24. ↑ si venantes (canes) umbram eius (hyaenae), dum sequuntur, contigerint (—runt RNSAP[1]), latrare nequeunt. 27, 24. ↑ (fons) ab occasu incipit ita incalescere, ut ni tactu abstineas, noxium sit contigisse (—tingisse N). 29, 3. ↑ pabula etiam, quae a musculis contacta (—tracta NMSP) sint (sunt S, sit M), recusant (elephanti). 25, 9.

= *aspergere:* contactae his (profluviis mulieris) fruges non germinabunt. 1, 55.

b) *transl.* = *attingere:* confines sunt Thali his nationibus, quas ab oriente contingunt Caspii maris fauces. 15, 18. ↑ nec se prius reddit (Nilus), quam post intervalla itineris extenti contingat Aethiopas. 32, 5.

= *adnotare:* stilus dirigendus est . . . principaliter in Italiam, cuius decus iam in urbe contigimus. 2, 1.

continuo: palam est terras eum (Taurum) continuare voluisse. 38, 10. ↑ casus continuantium pruinarum. 15, 20.

continuus: cum novem et amplius mensibus diem continua nox inumbrasset. 11, 18. ↑ quidam vice dentium continui (dicentium —o S) ossis armantur soliditate. 1, 70. ↑ sex mensibus infinitum diem, sex aliis continuam esse noctem. 16, 3. ↑ suctu . . . continuo saginata (boa). 2, 33. ↑ familia Curionum, in qua tres serie continua oratores fuere. 1, 116. ↑ (hyaena), cui cum spina riget collum continua unitate. 27, 23.